МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного менеджменту

Освітньо-професійна програма	«Міжнародний бізнес»
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Спеціалізація	«Міжнародний бізнес»

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща»

здобувача Касянчук Каріни Олександрівни _____

Науковий керівник к.е.н., доцент

_____ Фурсова О.В.

Робота допущена до захисту перед Екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри к.е.н., доцент
_____ Микола Бурмака

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного менеджменту

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	«Міжнародний бізнес»

ПОГОДЖЕНО
Керівник проектної групи (гарант)
освітньої програми
_____ Євген Панченко
(підпис)
«____» _____ 20___ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Микола Бурмака
(підпис)
«____» _____ 20___ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувача вищої освіти Касянчук Каріни Олександрівни

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща

Тему затверджено наказом ректора Університету від **«____» _____ 20___ р. № _____**

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи двосторонніх міжнародних економічних зв'язків
Розділ 2	Економічне співробітництво України та Республіки Польща на світовому ринку
Розділ 3	Перспективи розвитку двосторонніх економічних зв'язків України та Республіки Польща
Об'єкт дослідження:	процес розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща в умовах глобалізації

Предмет дослідження:	умови, форми та фактори розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	дослідження розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща

Конкретні завдання, які студент повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Розглянути поняття міжнародних економічних зв'язків, форм та зміст міжнародних економічних відносин
	Визначити роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Республікою Польща
	Проаналізувати інституційне забезпечення українсько-польських відносин
У розділі 2	Дослідити конкурентоспроможність економіки Республіки Польщі та України на світовому ринку
	Проаналізувати сучасні тенденції розвутку торговельних відноси України з Республікою Польща
	Дослідити та проаналізувати інвестиційну діяльність у контексті двосторонього співробітництва між Україною та Республікою Польща
У розділі 3	Обгрунтувати розвиток можливостей транспортної сисеми України у світлі концепції розвитку транспорту ЄС та Республіки Польщі
	Проаналізувати впливи геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Республіки Польща
	Визначити перспективи співпраці України та Республіки Польща

Завдання підготував науковий керівник _____ Фурсова О.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)
«_____» _____ 2023 р.

Завдання одержав студент _____ К.О. Касянчук
(підпис) (ініціали, прізвище)
«_____» _____ 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 92 сторінки, 12 таблиць, 12 рисунків, список літератури з 58 найменувань.

Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Об'єктом дослідження виступає процес розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща в умовах глобалізації.

Предметом дослідження є умови, форми та фактори розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розглянути поняття, форми та зміст двосторонніх міжнародних економічних зв'язків;
- виявити роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Республікою Польща;
- проаналізувати інституційне забезпечення українсько-польських відносин;
- дослідити конкурентоспроможність економіки Республіки Польща та України на світовому ринку;
- проаналізувати стан та динаміку розвитку торговельних відносин України з Республікою Польща;
- дослідити інвестиційну діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Польща;
- розкрити розвиток можливостей транспортної системи України у світлі концепції розвитку транспорту ЄС та Республіки Польщі до 2050 року;
- зазначити вплив геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Республіки Польща;
- сформулювати перспективи посилення співпраці України та Республіки Польща.

Практичне значення отриманих результатів: результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій щодо покращення економічних зв'язків між Україною та Польщею. Це може включати рекомендації щодо розширення торгівлі товарами та послугами, інвестицій та співпраці в інших секторах господарства.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво, українсько-польські відносини, інвестіційна діяльність, геополітічні тенденції, євроінтеграція, торгівельні відносини

В і д г у к
про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньої програми «Міжнародний бізнес»

Касянчук Каріни Олександрівни
на тему: **Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща**

1. Обґрунтування актуальності обраної теми, витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів (0-10 балів): _____
_____10_____

2. Рівень аналізу та повноти розгляду теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел; достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків (0-10 балів):
_____
_____10_____

3. Якість та глибина проведених досліджень, застосування аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу, відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів дослідження (0-15 балів):
_____ _____
_____14____

4. Оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів, наявність альтернативних підходів до вирішення досліджуваної проблеми, можливість впровадження результатів дослідження, рівень обґрунтування запропонованих рішень (0-15 балів):
_____
_____14___

5. Чіткість, обґрунтованість, практичне значення, можливість реалізації висновків (0-10 бал.):
_____
_____10___

6. Оформлення роботи та дотримання графіку виконання КМР (0-10 балів):
_____
_____10 _____

7. Позитивні сторони роботи: Досліджено конкурентоспроможність економіки Республіки Польща та України за допомогою рейтингового аналізу, проаналізовано можливості подальшої співпраці між Україною та Польщою в різних сферах економіки та прогнозовані стратегії адаптації України та Республіки Польща до нових геоекономічних та геополітичних умов

8. Недоліки роботи: Суттєвих недоліків робота не має, є певні резерви в обгрунтуванні альтернативніх підходів до вирішення досліджуваної теми
Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи (0-70 балів): _____68_____
Допущення КМР до захисту перед ЕК Допускається до захисту як така, що відповідає нормативним вимогам

Науковий керівник доцент, к.е.н., доцент

_____ Фурсова О.В.

" 9 " лютого 2024 р.

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача вищої освіти
Касянчук Каріни Олександрівни

Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення.

Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв' язків має важливе значення для країн, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними на міжнародному ринку в епоху глобалізації. Україна та Польща – дві сусідні держави – мають стратегічне геополітичне положення в регіоні, значний потенціал для торгівлі та інвестиційного співробітництва, а також історичні зв'язки, які впливають на їхні економічні відносини. З прагненням України вступу до ЄС, економічні зв'язки мають потенціал до ще більшого розширення, що в свою чергу позитивно вплине на економіку обох країн.

Якість проведеного дослідження.

Магістерська робота має логічну структуру, охоплює основні елементи досліджуваної проблеми: чітко формулюється актуальність, об'єкт та предмет дослідження, мета роботи та її завдання, зроблено обґрунтовані висновки.

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи.

Робота відображає сучасні геополітичні та економічні реалії, визначаючи актуальність теми та її значення для обох країн. Кваліфікаційна магістерська робота відзначається якісним дослідженням і високим рівнем аналітичних та методологічних компетенцій автора.

Практична значимість висновків і рекомендацій.

Дослідження має практичне значення для розвитку економічних відносин між Україною та Республікою Польща та окремі висновки та пропозиції автора можуть використовуватись для прийняття стратегічних рішень у галузі міжнародного співробітництва.

Завідувач кафедри європейської
економіки і бізнесу Київського
національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана, д.е.н, доцент Олександр ФЕДІРКО

ЗМІСТ

ВСТУП 9

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДВОСТОРОННІХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ 12

1.1. Поняття, форми та зміст міжнародних економічних зв'язків 12

1.2. Роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Республікою Польща 19

1.3. Інституційне забезпечення українсько-польських відносин 25

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА НА СВІТОВОМУ РИНКУ 36

2.1. Конкурентоспроможність економіки Республіки Польща та України на світовому ринку 36

2.2. Стан та динаміка розвитку торговельних відносин України з Республікою Польща 46

2.3. Інвестиційна діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Польща 53

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДВОСТОРОННІХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА 64

3.1. Розвиток можливостей транспортної системи України у світлі концепції розвитку транспорту ЄС та Республіки Польщі до 2050 року 64

3.2. Вплив геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Республіки Польща 71

3.3. Перспективи посилення співпраці України та Республіки Польща 76

ВИСНОВКИ 83

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 88

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному світі, де глобалізація та міжнародна співпраця стають домінуючими трендами в економіці, розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків має важливе значення для країн, які прагнуть розширити свої можливості на міжнародному ринку та забезпечити сталий економічний розвиток.

Україна та Польща, розташовані в центральній та східній частині Європи відповідно, є сусідніми країнами з багатою історією співпраці та культурних зв'язків. З розвитком європейської інтеграції та зміцненням демократичних інститутів в обох країнах, створилися умови для поглиблення економічних зв'язків між Україною та Польщею. Це включає в себе торговельну обмін, інвестиційні проекти, спільну роботу у різних секторах економіки та багато інше.

Роль та потенціал Республіки Польща як одного з ключових торгових та економічних партнерів України росте. Важливість цього партнерства відображається в різних аспектах, включаючи політичний, економічний та геополітичний характер. Активний розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків має великий потенціал для зростання економіки, створення нових робочих місць та підвищення життєвого рівня населення обох країн.

Українсько-польські відносини сьогодні знаходяться на вищому рівні розвитку за всю свою історію. Співпраця між Україною та Польщею важлива не тільки для двох країн, але і для зміцнення стабільності та безпеки в Центральній Європі.

Співробітництво між Україною та Польщею охоплює різні сфери, включаючи економіку, політику, культуру, освіту, науку та інші. Обидві країни активно співпрацюють з міжнародними організаціями, такими як Європейський союз та НАТО, і мають спільний інтерес у забезпеченні стабільності і безпеки в регіоні.

Зокрема, важливою складовою співробітництва є партнерство в галузі енергетики, торгівлі, транспорту та інфраструктури. Країни спільно працюють над

реалізацією проектів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності регіону та сприяння економічному зростанню.

На сучасному етапі співробітництво України з Республікою Польща відкриває нові можливості в галузі міжнародного наукового співробітництва та культурного обміну. Це включає в себе обмін студентами та науковцями, спільні культурні проекти, а також співпрацю в різних міжнародних ініціативах.

Теоретичним підґрунтям для вивчення послужили праці таких авторів, як Кушнір Н.О., Заяць О.І., Андрушків Б. М., Дейнега І., Владимир О. М., Павликівська О. І., Решетник В., Максименко І. В., А.П. Голікова, О.А. Довгаль, Сінкевич Є.Г., Москалець Ю. Я., Волошина С. В., Проволоцька О. М та інші, які аналізують аспекти міжнародних економічних відносин та торговельно-економічного співробітництва між країнами.

Мета магістерської кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Завдання:

– розглянути поняття, форми та зміст двосторонніх міжнародних економічних зв'язків;

– виявити роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Республікою Польща;

– проаналізувати інституційне забезпечення українсько-польських відносин;

– дослідити конкурентоспроможність економіки Республіки Польща та України на світовому ринку;

– проаналізувати стан та динаміку розвитку торговельних відносин України з Республікою Польща;

– дослідити інвестиційну діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Польща;

– розкрити розвиток можливостей транспортної системи України у світлі концепції розвитку транспорту ЄС та Республіки Польщі до 2050 року;

– зазначити вплив геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Республіки Польща;

– сформулювати перспективи посилення співпраці України та Республіки Польща.

Об’єкт дослідження – процес розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща в умовах глобалізації.

Предмет дослідження – умови, форми та фактори розвитку двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республікою Польща.

Методи дослідження. У процесі роботи будуть використані методи аналізу та порівняльного аналізу статистичних даних, а також методи дослідження літературних джерел і документів, що дозволять зібрати та систематизувати необхідну інформацію для вивчення обраної теми.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДВОСТОРОННІХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

1.1. Поняття, форми та зміст міжнародних економічних зв'язків

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) — це складна система економічних взаємодій та обмінів, яка охоплює торговельні, валютно-кредитні, фінансові та інші відносини, які виникають та існують між економічними суб'єктами різних країн у контексті виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, послуг, капіталів та ідей. Ця система базується на принципах міжнародного поділу праці та обмеженості ресурсів в рамках світового господарства, водночас інтегруючи різні аспекти глобальної економіки в єдину мережу взаємозалежності. Міжнародний поділ праці в свою чергу закріплює певні сектори господарства за конкретними країнами та регіонами світу, визначаючи тим самим їхню господарську спеціалізацію та відповідну структуру експорту товарів і послуг [16].

Об'єктами МЕВ є всі аспекти господарської діяльності суб'єктів глобального господарства, зокрема товари та послуги, що циркулюють на світовому ринку. Варто зазначити, що в сучасних умовах на міжнародному ринку значну частину об'єктів МЕВ становлять фактори виробництва (вивіз капіталу). Також специфічним об'єктом МЕВ виступає робоча сила.

У широкому розумінні *предмет* МЕВ є складним та багатоаспектним, його основними складовими частинами є наступне:

- міжнародна торгівля товарами та послугами;
- міжнародний поділ праці;
- міжнародний рух факторів виробництва;
- міжнародна економічна інтеграція та глобалізація світової економічної системи.

Суб'єктами МЕВ є різні учасники міжнародних економічних явищ і процесів, які можуть активно і відносно незалежно функціонувати, переслідуючи власні економічні та політичні інтереси.

Суб’єктів МЕВ можна класифікувати по-різному. Наприклад, можна їх поділяти за критерієм рівнів. Суб’єкти мікрорівня — це приватні підприємства, фірми, фермерські господарства та окремі фізичні особи. На метарівні знаходяться регіони та сектори економіки, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності. Макрорівень характеризується відносинами між країнами, між групами країн, а також між державами та міжнародними організаціями. Також суб'єкти МЕВ поділяються на фізичних та юридичних осіб. Фізична особа – це громадянин окремої країни, іноземний громадянин або особа без громадянства, яка здійснює МЕВ. Юридична особа – це підприємство або організація, які здійснює МЕВ і відповідає ознакам, встановленим законодавством певної країни для отримання такого статусу. Зазвичай юридична особа має відповідати наступним характеристикам:

1) постійність існування, незалежно від окремих елементів, які входять до її складу і можуть бути змінені;

2) наявність відособленого від учасників власного рухомого та нерухомого майна;

3) право придбати, володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктами власності;

4) право бути позивачем від свого імені в суді та арбітражі;

5) самостійна майнова відповідальність.

Юридичні особи в свою чергу можуть поділятися в залежності від способів привласнення й відповідальності. Таким чином виділяють наступні види юридичних осіб:

1) товариства з необмеженою відповідальністю;

2) товариства з обмеженою відповідальністю;

3) акціонерні товариства;

4) командитні товариства;

5) одноосібні приватні підприємства.

Держави беруть активну участь у міжнародних економічних відносинах, як і їх відповідні інститути та державні підприємства. Держави є ключовими

суб’єктами світової економічної системи, тому мають значний вплив на функціонування цієї системи. Основна роль держави полягає в тому, щоб закласти фундамент для діяльності всіх суб’єктів світового господарства на різних рівнях шляхом укладення договорів і угод про двостороннє чи багатостороннє співробітництво. Варіанти участі держави в МЕВ включають наступне:

1) безпосереднє здійснення зовнішньоекономічних операцій центральними міністерствами і відомствами;

2) участь регіональних та місцевих органів влади у зовнішньоекономічних операціях, у тому числі продаж і купівля товарів на зовнішніх ринках;

3) надання окремим підприємствам повноважень здійснювати операції на зовнішніх ринках;

4) забезпечення імпортно-експортних операцій.

Як суб'єкт МЕВ держава виконує подвійну функцію:

1) пряма участь у міжнародній діяльності через уповноважені інституції;

2) держава може сприяти (або перешкоджати) міжнародній діяльності інших учасників МЕВ через нормативно-законодавче регулювання та розвиток інфраструктури [22].

У кожній державі є установи, які прямо чи опосередковано впливають на стан МЕВ. До таких установ зокрема належать:

1) Міністерство закордонних справ;

2) Міністерство зовнішньої торгівлі;

3) Центральний банк країни.

Багатонаціональні підприємства і транснаціональні корпорації (БНП та ТНК) на сьогодні є провідними суб’єктами міжнародних економічних відносин. Як суб'єкти МЕВ також виступають і міжнародні організації та групи держав (інтеграційні об'єднання країн).

Розглядаючи структуру МЕВ, можна виділити такі *форми* прояву МЕВ, як:

1) міжнародна торгівля;

2) міжнародний рух капіталу;

3) міжнародна міграція робочої сили;

4) міжнародні науково-технічні відносини;

5) міжнародні валютно-фінансові відносини;

6) міжнародні транспортні відносини;

7) міжнародна економічна інтеграція [22].

Міжнародна торгівля — це сукупність обміну товарами і послугами, що здійснюються між країнами, які пов'язані із інтернаціоналізацією господарського життя та посиленням міжнародного поділу праці в умовах дедалі посилюючої глобалізації. Обмін може передбачати вивезення (експорт) і ввезення (імпорт) товарів або послуг. Міжнародна торгівля є найпоширенішим способом економічної взаємодії всіх суб'єктів глобального ринку.

Міжнародний рух капіталу — це процес, що характеризується вилученням капіталу з внутрішнього обігу однієї країни та розміщенням його в різних формах у вигляді грошей або товарів у процес виробництва чи обіг іншої країни-реципієнта з метою отримання доходу власником цього капіталу.

Міжнародна міграція робочої сили — це процес стихійного або організованого переміщення працездатного населення через державні кордони для встановлення трудових відносин з роботодавцями в інших країнах.

Міжнародні науково-технічні відносини — це відносини між суб'єктами світового господарства, які сформовані на основі розвитку і використання міжнародних науково-технічних досягнень на комерційній або безоплатній основі.

Міжнародні валютно-фінансові відносини — це економічні відносини, що пов'язані з функціонуванням грошей та обслуговуванням господарських зв'язків між країнами.

Міжнародні транспортні відносини — це економічні відносини, що пов'язані з перевезенням вантажів і пасажирів (людей) з однієї країни в іншу.

Міжнародна економічна інтеграція — це взаємодія й взаємопроникнення національних господарств різних країн, що поступово поглиблює взаємозв'язок і поділ праці між ними.

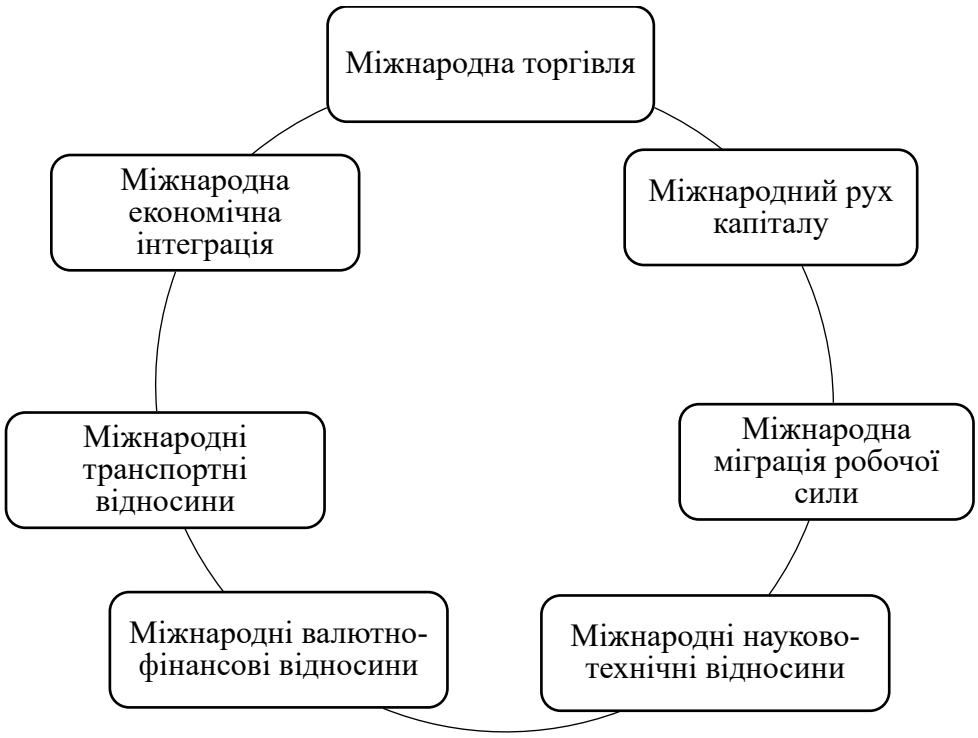

Рисунок 1.1 — Форми МЕВ [16]

Характерною особливістю сучасних МЕВ є їх динамічний розвиток і поява нових форм зв'язків. Цьому сприяють процеси концентрації виробництва, спеціалізації та кооперації, а також інтернаціоналізації господарського життя. Важливою особливістю економічних відносин між сучасними є їх зростаюче значення у вирішенні низки глобальних проблем і загальнополітичних завдань людства, зокрема реалізації міжнародних програм розвитку та збереження екології. МЕВ характеризуються наддержавним регулюванням через міжнародні економічні організації. Це знаходить своє відображення у зростаючій кількості міжнародних організацій, які займаються питаннями МЕВ.

Існує чотири *рівні регулювання* міжнародних економічних відносин:

1) суб’єктний, який регулює МЕВ на рівні конкретного суб’єкта (наприклад фірми, підприємства, компанії тощо) ;

2) національний, який регулює МЕВ на рівні держави;

3) міжнародний, який регулює МЕВ між різними державами, а також групами держав;

4) глобальний, який регулює МЕВ на рівні світових економічних організацій (таких як СОТ, МВФ) [16].

Під *середовищем* міжнародних економічних відносин розуміють зовнішні по відношенню до суб'єкта МЕВ політико-правові, економічні, соціально-культурні, природно-географічні та технологічні умови реалізації форм міжнародних економічних відносин на різних рівнях.

Політико-правове середовище формується державою як головним суб'єктом міжнародних економічних відносин, і включає в себе політико-правову систему країни, модель управління економікою, ступінь політичної стабільності і рівень політичного ризику, а також адміністративні методи регулювання МЕВ. Незалежно від моделі управління економікою, на політико-правове середовище міжнародних економічних відносин можна впливати адміністративними методами регулювання, такими як запровадження валютних обмежень, накладення заборон на зовнішньоекономічну діяльність (ембарго), ліцензування або кількісні обмеження імпорту та експорту, встановлення особливих вимог до товарів, упаковки та маркування, бюрократична складність митних процедур тощо.

Соціально-культурне середовище міжнародних економічних відносин визначається сукупністю культурних, соціальних та поведінкових аспектів, які впливають на взаємодію між країнами в глобальному економічному просторі. Це середовище формується внаслідок різноманітності культур, традицій, систем соціальних цінностей та інших факторів, які впливають на сприйняття та реакцію різних націй у сфері економічних відносин. Соціально-культурне середовище включає такі фактори як демографічну структуру населення за статтю, віком, професійним та національним складом, віросповіданням тощо.

Технологічне середовище включає енергетичне, транспортне та інформаційне забезпечення країни. Розвиток технологічного середовища включає в себе питання енергетичного забезпечення, так як безперервна доступність енергії є важливою для всіх секторів економіки. Країни здебільшого залежать від різних джерел енергії, таких як нафта, газ, вугілля, відновлювальні джерела, і ефективне їх використання стає стратегічно важливим у міжнародних економічних

відносинах. Зручний та ефективний транспорт грає важливу роль у сприянні міжнародній торгівлі та обміну ресурсами. Розвиток транспортної інфраструктури, включаючи морські, повітряні та залізничні шляхи, сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни на світовому ринку. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій важливість цього аспекту значно зросла. Ефективна система зв'язку дозволяє країнам оперативно обмінюватися інформацією, розвивати електронну комерцію та управляти міжнародними фінансовими операціями.

Природно-географічне середовище міжнародних економічних відносин включає географічні та природні фактори, які впливають на економічну діяльність країн та їхні взаємовідносини у глобальному масштабі. Це середовище визначає розташування ресурсів, доступ до морських шляхів, кліматичні умови та інші фактори, які впливають на можливості країн у сфері торгівлі, виробництва та інших економічних аспектів. Географічне розташування країни визначає її доступ до ринків, ресурсів та транспортних маршрутів. Країни з вигідним географічним розташуванням можуть легше залучати іноземні інвестиції та розвивати зовнішню торгівлю. А країни, розташовані ближче одна до одної, можуть мати більш інтенсивну торговельну взаємодію через зменшення транспортних витрат.

МЕВ як наука і навчальна дисципліна виконує такі функції:

– пізнавальну (розкриває механізм і тенденції розвитку тощо);

– аналітичну (дає аналіз і оцінку результатів діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин);

– регулятивну (впливає на економічні процеси між партнерами);

– прогностичну (передбачає можливі відносини та наслідки їх);

– виховну (формує економічну культуру);

– світоглядну (формує і розвиває економічне мислення).

1.2. Роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Республікою Польща

З часу, коли 1993 р. євроінтеграція була оголошена головною метою зовнішньої політики України [Верховна Рада України;1993], минуло понад чверть століття. І її зовнішньополітичний курс усі ці роки залишався незмінним, а 7 лютого 2019 р. був навіть закріплений у Конституції України.

За ці роки країною пройдено великий шлях у внутрішній перебудові, що наближає її до «копенгагенських критеріїв». Процес цей поки що не завершено.

Але правильне по суті твердження про те, що Україна, перш ніж вступати до Європейського Союзу, має стати іншою, конкурентоспроможною, більш сумісною з іншими країнами-членами ЄС, залишає без відповіді питання, чому цього не можна зробити швидше, за більшої зацікавленості та з більшою допомогою з боку Євросоюзу.

Проект "Східне партнерство" (2009) не передбачав членства України в ЄС. Угода про асоціацію (УА) стала кульмінацією проекту. Воно, особливо його економічна складова, по суті мало чим відрізняється від завершальної стадії підготовки країни до членства в ЄС, і надання Україні стану держави-кандидата могло б наблизити її до мети її зовнішньої політики і створило б іншу ситуацію в Східній Європі. І, навпаки, зупинившись на кордоні України, європейський проект наражає на ризик і Україну, і ЄС.

21 березня 2014 р. представники ЄС та України підписали політичний блок УА, а 27 червня 2014 р. – його економічну частину. 16 вересня 2014 р. ВРУ ратифікувала УА і президент підписав відповідний закон. З 1 січня 2016 р. почала діяти зона вільної торгівлі. ЄС завершив ратифікацію 11 липня 2017 р., і 1 вересня 2017 р. угода повністю набула чинності.

Найпомітнішими результатами імплементації УА стали зміни у торгівлі України та ЄС, особливо у порівнянні з торгівлею з країнами СНД (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 — Динаміка змін у торгівлі України з країнами ЄС та СНД у 2012-2021 роках.

Рік	Країни ЄС		Країни СНД	
	Експорт (млрд $)	Імпорт (млрд $)	Експорт (млрд $)	Імпорт (млрд $)
2012	20,9	29,9	31,3	35,7
2013	20,4	31,2	28,0	29,4
2014	20,3	24,2	18,9	18,4
2015	15,3	18,0	11,3	11,2
2016	15,8	19,5	9,7	9,2
2017	20,1	23,3	10,6	12,1
2018	23,0	26,3	10,7	13,9
2019	24,2	28,7	13,3	12,4
2020	22,1	26,8	8,8	8,8
2021	30,3	32,3	9,2	13,4

Джерело: Державна служба статистики України. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами у 2012-2021 роках URL: http://www.ukrstat.gov.ua

Такої переорієнтації зовнішня торгівля України ще не знала. Лібералізація товарного ринку передбачала скасування мит на 82,6% українських товарів. Їх передбачалося скасовувати поступово. Значно прискорився перегляд технічних стандартів. Експорт у ЄС досяг рекордних обсягів. Торгові ж відносини з РФ, що становили у 2010 р. 26% експорту та 37% імпорту України, опустилися до 7,8% та 14,2% [10].

У російсько-українській війні ЄС твердо зайняв бік України. Глави держав прийняли 7 березня 2014 р. заяву, положення якої залишилися актуальними та фактично незмінними до сьогодні. У ньому декларувалися підтримка суверенітету та територіальної цілісності України, допомога у фінансовій стабілізації та економічному розвитку, реформуванні суспільства та держави. ЄС та європейські фінансові інститути виділили 14 млрд євро у вигляді грантів та позик [10].

У грудні 2017 р. Європейська комісія затвердила новий документ щодо допомоги Україні на 2018-2020 роки. У лютому 2018 р. портфель проектів ЄС в Україні було переглянуто та доведено до 236 на загальну суму 429 млн євро [10].

Україна ще 2005 р. запровадила безвізовий режим для громадян країн-членів ЄС. У листопаді 2016 р. і вони дали згоду на безвізовий режим з Україною. 6 квітня 2017 р. Європейський парламент (ЄП) проголосував за це. 17 травня 2017 р. відбулася церемонія підписання відповідного акту, а 11 червня 2017 р. новий порядок набув чинності. Громадяни України з того часу здійснили 42,6 млн. поїздок до країн ЄС. Найпопулярнішим напрямом була Польща, яка дозволила тимчасове працевлаштування [10].

Східна Європа, і перш за все Польща, яка є важливим економічним партнером і локомотивом європейського руху грають велике значення в контексті пріоритетності європейського шляху розвитку України.

Поразка комуністичних сил у парламенті Польщі на виборах у 1989 році проклали шлях до значних змін у Польщі, зокрема, до радикальної трансформації економічних, політичних і соціальних систем.

1990–1994 роки ознаменувалися активізацією реформ в економічній та культурній сферах, покращенням показників демографічного розвитку і створенням багатопартійності. Також було створено юридичну основу, яка забезпечувала ринкову економіку та ефективне регулювання прав власності; була досягнута макроекономічна стабільність держави.

Досвід вступу Польщі до Європейського Союзу є важливим для України, оскільки спираючись на аналіз позитивних і негативних сторін цього процесу можуть прискорити вступ до євроатлантичного простору і України [14].

Сучасні міжнародні відносини Польщі з Україною мають різносторонній характер. З одного боку, їх можна охарактеризувати як ті, що позитивно розвиваються. З іншого боку, слід усвідомлювати, що найближчим часом Польща та Україна навряд чи співпрацюватимуть на такому ж рівні, як Франція та Німеччина чи США Канада, оскільки двостороння співпраця вимагає, щоб обидві

сторони були готові до неї, оскільки вони бачать у цьому мету, і інші суб'єкти не можуть перешкодити їм у її встановленні політичних та економічних стосунків.

У 1990-х і на початку 21 століття Польща запровадила політику підтримки суверенітету країн, що відокремилися від СРСР, зокрема України (Помаранчева революція) та Грузії. Москва завжди виступала проти політики Польщі щодо підтримки незалежності та розвитку демократії в таких країнах, як Україна чи Грузія, і з цієї причини відносини між Польщею та Росією були напруженими та конфліктними з початку 1990-х років. Новий порядок у міжнародному середовищі створив сприятливі умови для внутрішньополітичних змін, але створив нові виклики та загрози. Це пов'язано з повномасштабною російсько-українською війною, яка загрожує й Польщі.

Повномасштабна війна, розв'язана Росією проти України, показала важливість союзників. Тих, хто допоможе не лише собі, а й спонукатиме до цього інших. Одним із головних союзників України традиційно залишається Польща, яка підтримує нашу державу у протистоянні з Росією, лобіює українські інтереси в Європейському Союзі та НАТО. Про це свідчить позиція Польщі з початку повномасштабної війни Росії проти України, включно з передачею польської зброї для потреб української армії. Польща стала першою країною, куди кинулися українці, рятуючись від російських ракет, які в ніч на 24 лютого заполонили небо і влучили в мирні міста України.

Важко переоцінити підтримку Польщею України у війні з Росією. Сусідня країна підтримала Україну в, мабуть, найтемніші часи з часів її незалежності. Польща відіграє провідну роль у цих зусиллях, надаючи значний внесок військовою технікою, підготовкою українських військовослужбовців та наданням Україні гуманітарної та економічної допомоги. високопосадовці при кожній нагоді, враховуючи наднаціональний рівень у рамках Європейського Союзу, Північноатлантичного альянсу та інших міжнародних організацій, доносять необхідні меседжі до спільноти. Зокрема, ті, що стосуються посилення санкційного тиску на Москву та надання Україні різнобічної допомоги. Також цікаво зазначити, що першою державою, яка визнала незалежність України, була Польща (у 1991 р.).

Важливу роль і у подіях війни відіграла Польща. В часи помаранчевої революції президенти Польщі та України зазвичай мали добрі особисті стосунки та добре налагоджені канали спілкування. Польща була одним із ініціаторів проекту Східного партнерства у 2008 році, метою якого було зробити східні кордони ЄС безпечнішими та наблизити шість цільових країн до європейських стандартів.

Посол Польщі в Україні в 2016-2019 роках, Ян Пекло, каже, що за останні роки поляки навчилися обережно ставитися до Росії, водночас почали краще розуміти Україну. Він пояснює: «Багато людей у нашій країні сьогодні розуміють, що Україна платить величезну ціну за агресивну політику Росії. Це зближує нас, поляків і українців, можна сказати, що створюється польсько-український союз, який я б не порівнював із політичною згодою Пілсудського і Петлюри, бо тепер можна говорити про громадянський вимір польсько-українського союзу».

З цією ж метою у 2014 році в рамках тристороннього співробітництва у сфері оборони було створено литовсько-польсько-українську бригаду. Крім того, 28 липня 2020 року міністри закордонних справ України, Польщі та Литви підписали Спільну декларацію про створення нового регіонального альянсу на знак визнання багатовікових історичних і культурних зв'язків між трьома народами (так званий Люблінський трикутник). Під час офіційного візиту (5-6 жовтня 2021 р.) до Польщі Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба обговорив шляхи зміцнення безпеки регіону з Міністром закордонних справ Польщі Збігнєвом Рау та заступником Міністра закордонних справ Литви Мантасом Адоменасом. Міністр підкреслив, що Люблінський трикутник є яскравим прикладом нового тренду міжнародної політики щодо створення регіональних альянсів.

Особливо необхідно підкреслити, що Польща та Україна з 24 лютого 2022 року, з початком повномасштабної війни проти України з боку Росії, наблизилися ближче, ніж за останні 30 років: гуманна реакція польського суспільства на українських жінок, дітей, людей похилого віку, які змушені були шукати притулку в Польщі, а також потужна військово-дипломатична допомога польської держави викликали захоплення українців. Польща пішла на певні кроки, які полегшили громадянам України легалізацію свого перебування, а також працевлаштування та

навчання, це було реалізовано через закон, положення якого поширюються на осіб, які прибули до Польщі з 24 лютого 2022 року.

Люблінський трикутник – яскравий приклад нової тенденції міжнародної політики щодо створення регіональних альянсів. Це закріплено в нещодавно ухваленій Стратегії зовнішньої політики України. Під час повномасштабної російсько-української війни відносини між Польщею та Україною ще більше зміцнили фундамент, який був закладений на початку російського вторгнення в Україну, коли польське суспільство виявило велику солідарність, створив нові можливості для розширення практичної співпраці України та Польщі.

Зараз ця співпраця вийшла на дуже системний, практичний рівень і вона проявляється в багатьох напрямках. Перш за все, якщо говорити про військову допомогу, то можна побачити налагоджені логістичні канали, які дозволяють безперебійно постачати військову зброю, обладнання та все необхідне для наших військових з Польщі в Україну. Можна побачити налагоджену систему доставки гуманітарної допомоги, фінансову підтримку.

Тобто якщо підсумувати, то для Польщі одним із ключових питань, пов’язаних із подальшим розширенням євроатлантичних структур на схід, є загальні відносини між Росією, Сполученими Штатами та Європейським Союзом та Україною. У цьому контексті не дивно, що Польща зайняла активну позицію щодо подій в Україні, зокрема негативну оцінку дій Росії в Криму та на Донбасі. Події в Україні не сприймаються в Польщі як частина стратегії НАТО з «дезінтеграції Росії». Навпаки, у Польщі конфлікт сприймають як ознаку російської експансії, а анексія Кримського півострова вбачається як безпрецедентна примусова зміна кордонів, встановлених у Європі після 1945 року.

Єдність двох країн у Варшаві розглядається як «постійна співпраця між двома націями, дуже близькими одна одній у сферах мови, культури та менталітету, які проживають у двох суверенних державах». Звичайно, такий рівень відносин передбачає остаточне розв’язання історичної суперечки, яка отруювала відносини між Києвом і Варшавою за стільки часу до повномасштабної війни з Російською Федерацією.

Отже, співпраця з Республікою Польща є важливою складовою загального процесу євроінтеграції України. Вона спрямована на приведення стандартів та норм українського суспільства до європейських. Польща, яка вже є членом Європейського Союзу, може надавати практичні поради та досвід щодо адаптації українських законів і політики до європейських вимог.

Економічна взаємодія з Польщею є необхідною для створення стійкої та конкурентоспроможної економіки відповідно до європейських стандартів. Спільні проекти, інвестиції та розвиток торговельних відносин сприяють структурній перебудові економіки та підвищенню її відповідності європейським стандартам.

Україна та Польща спільно працюють над забезпеченням стабільності в регіоні, особливо у контексті безпекових викликів, що вже показало вторгнення Росії в Україну. Ця співпраця включає спільні дії на політичному та військовому рівнях, що відповідає стратегії безпеки та оборони Європейського Союзу.

1.3. Інституційне забезпечення українсько-польских відносин

На сьогодні день договірно-правова база між Україною та Республікою Польща налічує понад 150 міжнародних договорів і належним чином регулює більшість сфер українсько-польського співробітництва. Важливою складовою договірно-правової бази є двосторонні домовленості між регіонами України та Польщі - загалом таких домовленостей налічується понад 450.

16 липня 1990 р. Верховна Рада УРСР проголосила Декларацію про державний суверенітет України. У відповідь на цей акт Сейм Польщі 28 липня 1990 р. ухвалив постанову, в якій визнав право України на незалежність і назвав факт проголошення Декларації переломним моментом в історії сусідньої держави. 2 грудня 1991 р. Польща стала першою державою, яка визнала незалежність України.

4 січня 1992 р. між двома країнами було встановлено дипломатичні відносини на рівні посольств. 18 травня 1992 р., в результаті активної співпраці між Польщею та Україною, було підписано Договір між Республікою Польщею та Україною про добросусідство, дружні стосунки та співробітництво.

21 березня 1994 р. у Варшаві на рівні міністрів закордонних справ вперше на міждержавному рівні було заявлено про стратегічне значення українсько-польських відносин.

Пізніше, 25-26 червня 1996 р. у Варшаві Президент України Леонід Кучма і Президент Республіки Польща Александр Кваснєвський підтвердили курс України і Республіки Польща на розвиток стратегічного партнерства, що і було записано у Спільній декларації Президента України і Президента Республіки Польща від 25 червня 1996 р.

Цілеспрямований розвиток українсько-польських політичних відносин дозволив Україні заручитися підтримкою Польщі в процесі налагодження діалогу зі США та провідними державами Європи.

Під час другої президентської каденції Леоніда Кучми політична ситуація в Україні дещо ускладнилася, і «стратегічне партнерство» з Польщею замінили на «добросусідські відносини».

Політична криза 2000 р. в Україні ускладнила реалізацію взятих на себе Варшавою негласних зобов'язань виступати адвокатом Києва у відносинах із НАТО та Європейським Союзом.

З набуттям Польщею членства в ЄС у 2004 р. Варшава на рівні політичних дискусій обумовлювала можливість звернення до європейських інституцій із пропозицією про надання Україні перспективи членства.

Події, пов'язані зі зміною політичних еліт в Україні внаслідок проведення президентських виборів у 2004 р., у Польщі сприйняли з розумінням, а окремі польські політики навіть брали участь в акціях протесту на Майдані Незалежності в Києві. Президент Польщі А. Кваснєвський виступив у ролі одного з міжнародних посередників під час кількох раундів проведення «круглого столу» щодо врегулювання ситуації (26 листопада, 1 і 6 грудня 2004 р.).

З обранням у 2005 р. на посаду Президента Республіки Польща Леха Качинського Варшава втримала позицію промоутера України на міжнародній арені, в тому числі в рамках східної політики Європейського Союзу і НАТО.

У грудні 2006 р. Польща долучилася до ініціативи України та Грузії щодо створення Співдружності демократичного вибору, однак об'єднання не було ефективним. У 2008 р. Польща поряд зі Сполученими Штатами була активним апологетом надання Україні та Грузії Плану дій щодо членства в НАТО. Позиції України, які не надто сприяли їй на шляху до вступу до Європейського Союзу і НАТО, супроводжувалися новими ініціативами Польщі, яка дедалі більше відходила від своєї колишньої ролі регіонального лідера в Центрально-Східній Європі на користь натхненника східної політики ЄС. Цей пріоритет зовнішньої політики Польщі було реалізовано у 2008 р. у спільній польсько-шведській ініціативі «Східне партнерство», яка згодом отримала статус офіційної політики ЄС.

У 2008 р. було запроваджено новий формат засідань Ради МЗС України та МЗС Польщі. З метою визначення пріоритетних заходів двох сторін на найближчу перспективу було запроваджено практику підписання Дорожніх карт українсько-польського співробітництва на дворічні строки, зокрема, було розроблено принципово новий проєкт Дорожньої карти українсько-польського співробітництва на 2009-2010 рр. На сьогоднішній день Україна та Польща підписали понад 150 міжнародних договорів та угод, які регулюють різні аспекти їхніх відносин. Ці угоди створюють підґрунтя для ефективного співробітництва та сприяють розвитку обох країн. Поговоримо більше про деякі з них та їхню практичну реалізацію.

Один із ключових документів — це Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво, підписаний у 1992 році. Він визначає загальні принципи співпраці та взаємодії між країнами. В рамках цього договору регулюються питання торгівлі, безпеки, культурного обміну та інші аспекти. Досягненням цього договору є підтримка доброзичливих відносин між Україною та Польщею.

Договір про співробітництво у галузі безпеки, укладений у 1993 році, встановив правову рамку для спільних заходів у сфері безпеки. Цей документ передбачає спільні навчання та тренування, співпрацю у протидії

транснаціональній злочинності та тероризму. Ця співпраця сприяє зміцненню стабільності та безпеки у регіоні.

Договір про співробітництво у галузі економіки, торгівлі та промисловості, також підписаний у 1993 році, сприяє розвитку торговельних та економічних відносин між Україною та Польщею. Обидві країни підтримують різні двосторонні угоди, що сприяють збільшенню обсягів товарообігу та інвестицій. Це допомагає зміцнити економічні зв'язки і сприяє розвитку обох країн .

Договір про співробітництво у галузі науки, освіти і культури, також укладений у 1993 році, передбачає обмін студентами, викладачами та науковцями. Ця співпраця допомагає розвивати освітні та культурні зв'язки між Україною та Польщею. Студенти отримують можливість навчатися в університетах обох країн, що сприяє розширенню їхніх знань та розумінню культурних особливостей.

Також важливим є Договір про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах, підписаний у 1994 році. Цей документ регулює співпрацю в правовій сфері, включаючи взаємну правову допомогу у цивільних і кримінальних справах. Він забезпечує правовий захист громадян обох країн та сприяє вирішенню правових питань.

Договір про співробітництво у сфері охорони здоров'я, підписаний у 1995 році, передбачає обмін медичними знаннями та досвідом. Ця співпраця сприяє підвищенню рівня медичної допомоги та розвитку медичних технологій в обох країнах.

Договір про співробітництво у галузі туризму, підписаний у 1996 році, стимулює туристичний обмін між Україною та Польщею. Обидві країни пропагують свої туристичні пам'ятки та розвивають інфраструктуру для туристів, що сприяє розвитку туризму та популяризації обох країн.

Договір про співробітництво у галузі транспорту, укладений у 2000 році, регулює співпрацю між Україною та Польщею у сфері транспортної інфраструктури, авіації, морського та залізничного транспорту. Ця співпраця сприяє розвитку транспортних зв'язків між двома країнами та полегшує переміщення товарів і людей.

Договір про співробітництво у галузі енергетики, також укладений у 2000 році, передбачає спільні проекти та ініціативи у сфері енергетики, включаючи розвиток альтернативних джерел енергії та підвищення ефективності використання енергоресурсів.

Роль дипломатичних і торгових місій у розвитку українсько-польських економічних зв'язків є надзвичайно важливою і багатогранною. Дипломатичні та торгові місії відіграють ключову роль у зміцненні та розвитку економічних зв'язків між Україною та Польщею. Вони сприяють підтримці інтересів обох країн на міжнародному рівні, сприяють обміну інформацією та створенню сприятливого клімату для розвитку торгівлі та інвестиційних відносин.

Дипломатичні місії, такі як посольства, консульства та представництва, відіграють рішучу роль у сприянні економічному співробітництву між країнами.

По-перше, дипломатичні місії є основними каналами зв'язку між урядами України та Польщі. Вони сприяють встановленню та підтримці двосторонніх відносин, де економічний аспект є важливою складовою. Дипломати працюють на дипломатичному рівні, сприяючи укладенню міжнародних угод та договорів, які можуть стимулювати обмін товарами та послугами між двома країнами.

По-друге, дипломатичні місії представляють інтереси своєї країни в економічній сфері. Це означає, що вони дбають про захист прав та інтересів українських та польських підприємців, інвесторів та інших економічних агентів. Наприклад, у випадку спорів між підприємствами обох країн, дипломати можуть вступити в медіацію та сприяти вирішенню конфлікту.

По-третє, дипломатичні місії забезпечують інформаційний обмін між Україною та Польщею в економічних питаннях. Вони надають інформацію про економічну політику, законодавство, ринкові умови та інвестиційні можливості. Цей обмін інформацією допомагає підприємцям та інвесторам приймати інформовані рішення щодо ведення бізнесу в обох країнах.

По-четверте, дипломатичні місії сприяють розвитку співробітництва між двома країнами в економічних питаннях. Вони організовують зустрічі та переговори між урядовими органами, бізнесом, науковими та культурними

організаціями. Такі зустрічі створюють можливості для обговорення спільних ініціатив, проектів та програм, які можуть сприяти розвитку економічних зв'язків.

Тепер перейдемо до ролі торгових місій у розвитку українсько-польських економічних відносин. Торгові місії є спеціалізованими структурами, які працюють з метою сприяння зовнішній торгівлі та розвитку економічних зв'язків між країнами.

По-перше, торгові місії виконують функцію просування українських товарів та послуг на польський ринок. Це включає в себе проведення маркетингових досліджень, організацію ярмарків, виставок та презентацій українських продуктів та послуг. Такий підхід сприяє підвищенню обсягів експорту та розширенню присутності українських брендів на польському ринку.

По-друге, торгові місії займаються пошуком нових партнерів для українських підприємств. Вони сприяють налагодженню контактів між українськими та польськими компаніями, що може призвести до укладення нових торговельних угод та партнерських відносин. Такий пошук партнерів може допомогти розширити географію та асортимент експорту України.

По-третє, торгові місії надають інформацію про польський ринок українським підприємцям та інвесторам. Вони детально розглядають польське законодавство, умови ведення бізнесу, можливості для інвестицій, а також конкурентну ситуацію на ринку. Це дозволяє українським бізнесменам приймати обґрунтовані рішення щодо ведення діяльності в Польщі.

Отже, роль дипломатичних і торгових місій у розвитку українсько-польських економічних зв'язків безцінна. Дипломатичні місії сприяють встановленню та розвитку відносин між країнами, представляють інтереси та забезпечують інформаційний обмін. Торгові місії, в свою чергу, сприяють розвитку торгівлі та інвестиційних відносин, просуваючи українські товари та послуги на польський ринок. Взаємодія цих структур сприяє зближенню двох країн та спільному розвитку їхніх економік.

Міжнародні організації та інституції мають вирішальне значення для розвитку та підтримки українсько-польських економічних відносин. Вони

виконують роль посередника у сприянні співпраці між двома країнами, сприяють підвищенню довіри, забезпечують стабільність та створюють сприятливе середовище для розвитку бізнесу та торгівлі.

Однією з найважливіших міжнародних організацій, яка має великий вплив на українсько-польські економічні відносини, є Світова організація торгівлі (СОТ). СОТ є глобальною інституцією, спрямованою на регулювання світової торгівлі та встановлення правил для учасників. У 2008 році Україна стала членом СОТ, а Польща є членом цієї організації з 1995 року. Ця організація встановлює обов'язки та права для країн-учасниць та сприяє створенню рівних умов для ведення бізнесу в обох країнах. Вона також гарантує відповідність торгівлі міжнародним стандартам та забезпечує захист прав інтелектуальної власності.

Ще однією важливою міжнародною організацією, яка впливає на українсько-польські економічні відносини, є Європейський Союз (ЄС). Україна є асоційованим членом ЄС, а Польща є повноправним членом цієї організації. Асоціація України з ЄС передбачає глибоку інтеграцію української економіки до єдиного європейського ринку. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських товарів і послуг на європейському ринку, а також відкриває нові можливості для українських підприємців.

Проте, окрім СОТ і ЄС, існують інші міжнародні організації та інституції, які впливають на українсько-польські економічні відносини. До них входять Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), та Центральноєвропейська асоціація вільної торгівлі (ЦАВТ).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) надає фінансову підтримку Україні та Польщі у складних економічних ситуаціях. Ця підтримка допомагає країнам забезпечити стабільність та здійснити реформи, які сприяють економічному зростанню.

Світовий банк здійснює фінансову підтримку та реалізує проекти розвитку в Україні та Польщі. Ці проекти спрямовані на покращення інфраструктури, освіти,

охорони здоров'я та інших галузей, що сприяє економічному розвитку та підвищенню якості життя громадян.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) є форумом для обговорення та розробки політик, які сприяють економічному розвитку та підтримці стійкості. Україна прагне вступити до ОЕСР, що сприятиме глибшій інтеграції у світову економіку.

Центральноєвропейська асоціація вільної торгівлі (ЦАВТ) включає Україну, Польщу та інші країни Центральної та Східної Європи. Ця організація сприяє розвитку торговельних відносин між країнами-учасницями та створює сприятливі умови для вільного руху товарів і послуг.

Вплив міжнародних організацій та інституцій на українсько-польські економічні відносини можна розглядати у кількох аспектах.

По-перше, ці організації створюють сприятливе середовище для ведення бізнесу. Вони встановлюють правила та норми, які забезпечують стабільність та передбачуваність в економічних відносинах між Україною та Польщею. Це створює довіру серед підприємців та сприяє залученню інвестицій.

По-друге, міжнародні організації та інституції підвищують конкурентоспроможність економіки обох країн. Інтеграція в європейський ринок та дотримання міжнародних стандартів сприяє підвищенню якості та ефективності виробництва, що дозволяє підприємствам змагатися на міжнародному рівні.

По-третє, міжнародні організації сприяють транскордонному співробітництву. Вони включають спільні інфраструктурні проекти, освітні та культурні ініціативи, що сприяють підвищенню співпраці та взаєморозуміння між країнами.

Усі ці аспекти впливу міжнародних організацій та інституцій на українсько-польські економічні відносини сприяють розвитку та зміцненню співпраці між двома країнами. Вони створюють сприятливі умови для економічного росту, підвищення добробуту громадян та розширення можливостей для підприємств.

Двосторонні міжурядові комісії, безумовно, відіграють критичну роль у встановленні та зміцненні економічних відносин між державами. Основна мета

таких комісій - створення сприятливого форуму для обговорення спільних питань та розв'язання проблем, які можуть виникнути у відносинах між країнами. Вони допомагають підвищити рівень довіри та взаєморозуміння між сторонами, що є важливим фактором у розвитку та поглибленні співпраці.

У контексті відносин між Україною та Польщею, двосторонні міжурядові комісії здійснюють істотний вплив на економічні зв'язки обох країн. Вони створюють форум, на якому представники двох держав можуть обговорити широкий спектр питань, включаючи торгівлю, інвестиції, індустріальну співпрацю, транспортні проекти, сільське господарство і багато інших сфер.

Одним з ключових досягнень двосторонніх міжурядових комісій між Україною та Польщею є Угода про вільну торгівлю, яка була укладена та набула чинності у 2016 році. Ця угода, безперечно, має велике значення для економічних відносин обох країн. Вона передбачає поступове зниження митних бар'єрів і тарифів на товари та послуги, що сприяє розширенню торговельних оборотів між Україною та Польщею. Ця угода створює сприятливі умови для підприємств обох країн, зокрема знижує витрати на експорт і сприяє збільшенню обсягів торгівлі.

Крім зниження торговельних бар'єрів, Угода про вільну торгівлю також сприяє збільшенню інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею. Обсяг прямих інвестицій з Польщі в Україну зростає з кожним роком, що свідчить про довіру польських підприємств до українського ринку та його потенціалу. У 2022 році обсяг таких інвестицій склав близько мільярда доларів США, що свідчить про стабільний інтерес Польщі у вкладенні коштів в українську економіку [25].

Двосторонні міжурядові комісії також забезпечують рамки для співпраці у різних галузях, таких як промисловість, транспорт, сільське господарство, туризм і багато інших. Через ці комісії розробляються та реалізуються спільні проекти та ініціативи, спрямовані на підвищення взаємовигідної співпраці.

Наприклад, в галузі автомобільної промисловості Україна та Польща співпрацюють у створенні спільних виробничих ліній та обміні технологіями. У сільському господарстві обидві країни співпрацюють у сфері обробки та вирощування сільськогосподарської продукції. Ці приклади лише частина спільних

проектів, які були започатковані та реалізовані завдяки двостороннім міжурядовим комісіям.

Загалом, двосторонні міжурядові комісії є необхідним інструментом для створення та зміцнення економічних відносин між Україною та Польщею. Вони сприяють укладенню важливих угод, збільшенню обсягу торгівлі та інвестицій, а також розвитку співпраці у різних секторах. Ці комісії є місцем, де представники обох країн можуть обговорити та прийняти рішення, спрямовані на спільний розвиток та підвищення благополуччя своїх громадян.

Значне місце в українсько-польських відносинах посідає міжрегіональне співробітництво. Основним правовим інструментом українсько-польського міжрегіонального співробітництва є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво, підписана 24 травня 1993 р.

Ключовим механізмом міжрегіонального співробітництва є створена у 1995 р. Міжурядова координаційна рада з питань міжрегіонального співробітництва. Чергове засідання цієї ради відбулося 28-29 березня 2012 р.

Після вступу Польщі до Європейського Союзу і старту нової політики сусідства ЄС було підписано Стратегію українсько-польського міжрегіонального та прикордонного співробітництва (м. Ялта, 25 червня 2004 р.).

Практичним механізмом вироблення та реалізації міжрегіональних проектів між Україною та Польщею є участь у діяльності Єврорегіону «Буг» (створений у 1995 р.) та Асоціації «Карпатський Єврорегіон» (створена у 1993 р.).

У першій половині та середині 90-х рр. XX століття українсько-польські економічні відносини постійно поліпшувалися. За 1992-1997 рр. обсяги українсько-польської торгівлі збільшилися вшестеро, але вже в 1998-1999 рр. відбувається помітний спад, викликаний низкою чинників, зокрема, фінансово-економічною кризою в Росії, яка слугувала ринком збуту для приблизно 30% українського експорту. Попит на український імпорт зростав, зростали ціни і на деякі товари, особливо сільськогосподарську продукцію. Як наслідок, це спричинило падіння вартості гривні та негативно позначилося на фінансових результатах польського

експорту в Україну. За вказаний період зафіксовано зниження товарообігу з Польщею на 14%, при цьому імпорт з Польщі зменшився на 17%. Перешкодами на шляху українсько-польських економічних відносин у цей період стають відсутність угоди про спільний економічний простір, відповідної інфраструктури для торговельного обміну та узгодженої митної політики [10].

У 2000 р. стало спостерігатися деяке економічне піднесення, пов'язане зі зростанням попиту та обсягів виробництва. Було подолано негативну тенденцію спаду взаємних оборотів і почалося їхнє зростання. У результаті цих позитивних зрушень обіг між Україною та Польщею зріс на 22,4% порівняно з 1999 р. [10].

Одним із найперспективніших українсько-польських проектів з економічної та геополітичної точок зору є продовження трубопроводу «Одеса-Броди» до Гданська з метою транспортування до Європи каспійської нафти. Реалізація цього проекту дуже важлива з точки зору справжнього стратегічного партнерства у сфері енергетичної безпеки. На сьогодні проект «Одеса - Броди - Гданськ» фактично не реалізовано. Українська ділянка використовується для постачання каспійської нафти на українські нафтопереробні заводи.

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА НА СВІТОВОМУ РИНКУ

2.1. Конкурентоспроможність економіки Республіки Польща та України на світовому ринку

Польща та Україна — дві сусідні країни, які, незважаючи на спільність деяких аспектів, мають значну різницю у розвитку своїх економік. Оцінка конкурентних переваг та недоліків цих двох країн допомагає краще зрозуміти сучасні тенденції та можливості для подальшого розвитку.

Польща відзначається значними конкурентними перевагами у своїй економіці. Ця країна є однією з найдинамічніших у Європі, і це відображається у зростанні її ВВП на рівні 5,3% у 2022 році, що становить один із найвищих показників у світі. Декілька ключових факторів сприяють цій динаміці [34].

Рисунок 2.1 — Конкурентні переваги економіки Республіки Польщі [24]

Важливою конкурентною перевагою є приєднання Польщі до Європейського Союзу у 2004 році. Цей крок відкрив для країни доступ до європейського ринку, сприяв збільшенню торгівлі та інвестицій в Польщу. Важливою складовою цього

процесу є доступ до фінансових ресурсів та програм, які спрямовані на підтримку розвитку нових членів ЄС.

Таблиця 2.1 — Зовнішня торгівля Польщі за групами країн (млн доларів США)

	Рік	Загалом	У тому числі				
			ОЕСР	Розвинені країни			Країни, що розвиваються
				Загалом	ЄС	ЄАВТ	
Імпорт	2018	270157,6	182139,5	178306,9	158909,6	5268,9	67938,6
	2019	265758,7	180079,7	174810,2	154302,8	4729,0	70176,1
	2020	260610,5	175977,1	169631,2	144477,5	4946,8	75108,3
	2021	343491,8	223990,8	215618,8	185921,4	6128,8	100721,2
	2021	386969,1	250399,2	240761,4	199378,9	8056,7	121714,3
Експорт	2018	264786,0	222495,4	230812,6	213511,2	5555,0	18706,9
	2019	267062,9	225932,3	231733,2	213648,0	5655,4	19184,5
	2020	272655,2	230427,6	235492,3	201993,5	5722,5	20878,6
	2021	342005,9	290280,4	295702,6	256783,3	7138,9	26879,7
	2021	365750,7	313917,7	319352,3	277321,8	7711,7	28782,7

Джерело: Центральний статистичний офіс Польщі URL: https://stat.gov.pl/en/

Відтак можна побачити, що в експортній та імпортній структурі Польщі переважає торгівля з країнами ЄС. За аналізований період (2018 – 2022 рр.) в імпортній структурі Республіки Польщі частка країни ЄС дещо зменшилася — в 2018 році імпорт з країн ЄС складав загалом 58,8 %, в той час як в 2022 році цей показник вже становив 51,4 %. Незважаючи на спад на 7 %, ЄС все ще становить більшу половину всього імпорту Польщі. В експортній структурі зовнішньої торгівлі також переважають країни ЄС. В 2018 році частка експорту до країн ЄС становила аж 80,6 %. В 2022 році можна побачити зменшення цього показника на до 75,8 % [34].

Головними торговельними партнерами Польщі з країн Європейського Союзу виступають Німеччина, Нідерланди, Італія, Чехія, Франція, а також Бельгія та Іспанія.

Таблиця 2.2 — Зовнішньоторговельний оборот Республіки Польщі з країнами ЄС у 2022 році

Країна	Імпорт (млн. євро)	Експорт (тис. євро)	Імпорт (%)	Експорт (%)
Бельгія	8197,4	8617,6	4,4	3,3
Чехія	11210,9	22889,4	6,0	8,7
Франція	10795,6	19865,0	5,7	7,6
Іспанія	6942,8	8899,0	3,7	3,4
Нідерланди	13888,1	15956,8	7,4	6,1
Німеччина	73914,1	96449,4	39,2	36,8
Італія	17151,4	15843,6	9,1	6,0
Інші країни ЄС	46305,9	96738,4	24,5	28,1

Джерело: Центральний статистичний офіс Польщі URL: https://stat.gov.pl/en/

Також слід відзначити значні інвестиції, що втікають до Польщі з боку ЄС, США та інших країн. Ці інвестиції сприяють розвитку різних секторів економіки, включаючи виробництво, технології та інфраструктуру. Вони створюють нові робочі місця та сприяють підвищенню продуктивності.

За статистичними даними ОЕСР, в економіку Польщі надійшло прямих іноземних інвестицій (ПІІ) з країн ЄС в 2020 році на суму 12,922 млрд доларів США, а в 2021 році на суму 25,060 млрд доларів США, в той час як загальний обсяг усіх потоків ПІІ в 2020 становив 15,195 млрд доларів США, а в 2021 році 29,580 млрд доларів США [34].

Ще однією важливою конкурентною перевагою Польщі є її професійна робоча сила. Країна має добре освічених та кваліфікованих працівників у різних галузях, що сприяє розвитку високотехнологічних секторів та конкурентоспроможності на світовому ринку.

Важливим активом є стабільне економічне зростання, що вже протягом багатьох років є характерною рисою польської економіки. Це стабільне зростання сприяє внутрішньому споживанню, створює сприятливий клімат для бізнесу та привертає іноземних інвесторів.

Польща має і значний внутрішній ринок, що сприяє розвитку внутрішнього бізнесу та забезпечує стабільний попит на продукцію і послуги. Великий ринок споживачів внутрішнього ринку робить Польщу привабливим місцем для бізнесу та інвестицій.

Позитивне інвестиційне середовище є ще однією конкурентною перевагою Польщі. Країна активно працює над поліпшенням умов для бізнесу та іноземних інвесторів. Законодавство спрямоване на захист прав інвесторів та спрощення процедур реєстрації підприємств [24].

Незважаючи на ці конкурентні переваги, польська економіка також має недоліки, які можуть обмежити її подальший розвиток (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 — Недоліки економіки Республіки Польщі [24]

Наприклад, нерівність доходів у Польщі є однією з найвищих у ЄС, що може призвести до соціальних напружень та невдоволення серед частин населення. Також корупція є серйозною проблемою в країні, що може вплинути на бізнес-середовище та інвестиційний клімат. Однією з потенційних загроз є старіння населення Польщі, що може призвести до зменшення робочої сили та зростання витрат на пенсії. Для забезпечення сталого економічного зростання країна повинна розвивати політику в сфері демографії та працевлаштування.

В цілому, Польща має значні конкурентні переваги, які допомагають їй розвиватися і збільшувати свою економічну потужність. Однак, для подальшого розвитку країни важливо вирішити проблеми нерівності, корупції та демографічного виклику.

Україна має ряд конкурентних переваг, які визначають її потенціал для економічного зростання. Основні з них включають великий внутрішній ринок, наявність значних природних ресурсів та наявність кваліфікованої робочої сили (рис. 2.3).

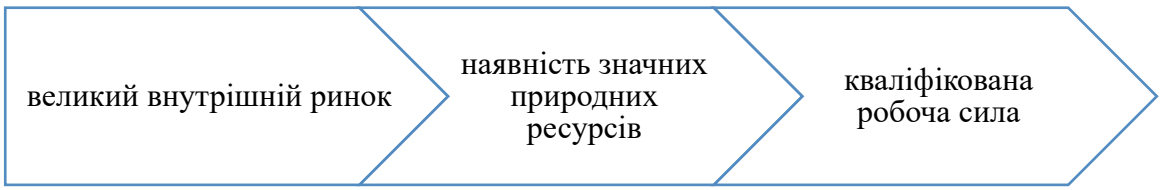

Рисунок 2.3 — Конкурентні переваги економіки України [33]

Перше, що слід відзначити, це великий внутрішній ринок України. Країна мала населення понад 40 мільйонів осіб до початку повномасштабного вторгнення Росії. Навіть теперішні 29 мільйонів осіб створюють значний попит на товари та послуги. Це робить Україну привабливим ринком для вітчизняних виробників та підприємців, оскільки вони мають можливість знайти внутрішніх споживачів для своєї продукції.

Другою важливою конкурентною перевагою є наявність природних ресурсів. Україна володіє значними запасами різних корисних копалин, таких як залізна руда, вугілля, природний газ та нафта. Це важливий ресурсний потенціал, який може бути використаний для розвитку вугільної, гірничодобувної та енергетичної промисловості країни. Від цього залежить не тільки внутрішній споживчий ринок, але і можливість експорту цих ресурсів на зовнішні ринки.

Третьою конкурентною перевагою є наявність кваліфікованої робочої сили. Україна має добре освічений робочий потенціал, який може бути використаний у різних галузях економіки. Кваліфікована робоча сила забезпечує можливість розвивати високотехнологічні галузі, включаючи інформаційні технології, інженерію та науково-дослідну діяльність.

Проте, слід відзначити, що разом з конкурентними перевагами України, існують і серйозні недоліки, які стримують її розвиток (рис. 2.4).

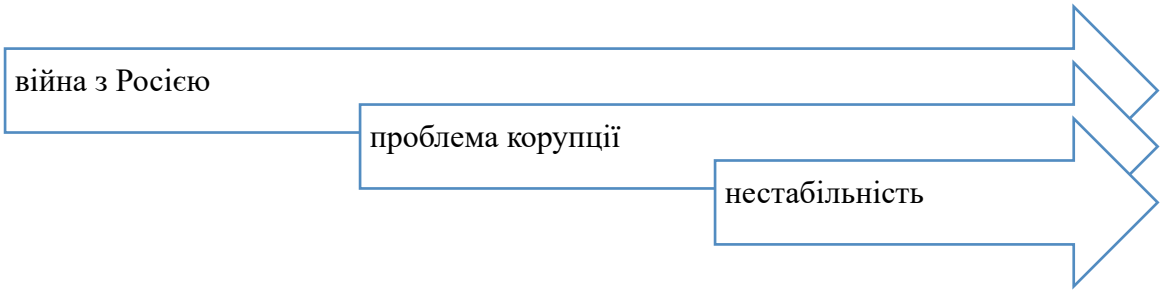

Рисунок 2.4 — Недоліки економіки України [33]

Перший недолік — це війна з Росією. Війна спричинена Росією завдала значної шкоди економіці країни. Військові дії, руйнування інфраструктури та втрата контролю над територіями призвели до економічних втрат та нестабільності. Ця ситуація створює складнощі для бізнесу та інвесторів і вимагає зусиль з боку уряду для відновлення економіки та врегулювання конфлікту.

Другим недоліком є проблема корупції. Корупція є серйозною перепоною для розвитку української економіки. Вона ускладнює бізнес-середовище, зменшує довіру інвесторів та споживачів, та сприяє незаконним схемам. Боротьба з корупцією є однією з важливих завдань для подальшого розвитку країни.

Третім недоліком є нестабільність. Економічна ситуація в Україні є нестійкою через різні фактори, такі як політична нестабільність, валютні коливання та зміни в зовнішньому середовищі. Ця нестабільність може відлякувати інвесторів та ускладнювати планування для підприємств.

Також доцільно буде дослідити рейтингові позиції Польщі та України на світовому ринку. Для цього можна скористатися щорічними дослідженнями, які публікують різноманітні впливові міжнародні організації. Зокрема такими дослідженнями можуть виступати Індекс світової конкурентоспроможності, Індекс людського розвитку, Індекс економічної свободи та Індекс сприйняття корупції.

Таблиця 2.3 — Рейтинг України та Польщі за Індексом світової конкурентоспроможності в 2020 році

Показник	Україна	Польща
Місце у рейтингу	55	39
Внутрішня економіка	52	22
Міжнародна торгівля	21	16
Міжнародні інвестиції	59	53
Працевлаштування	51	35
Ціни	50	13
Державні фінанси	56	40
Податкова політика	23	52
Інституційна основа	61	39
Підприємницьке законодавство	53	44
Соціальна структура	60	32
Продуктивність і ефективність (у бізнесі)	53	26
Ринок праці	38	46
Фінанси	60	43
Практики управління	42	41
Ставлення та цінності (у бізнесі)	41	49
Базова інфраструктура	57	38
Технологічна інфраструктура	56	37
Наукова інфраструктура	52	30
Охорона здоров'я та навколишнє середовище	62	41
Освіта	43	31

Джерело: дослідження Міжнародного інституту розвитку менеджменту (IMD Business School) URL: https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/

Індекс світової конкурентоспроможності — це рейтинг, який складається та публікується Міжнародним інститутом розвитку менеджменту (IMD) та оцінює конкурентоспроможність країн у світі. Цей рейтинг враховує різні економічні, соціальні та бізнес-аспекти, щоб визначити рівень готовності та здатність країн до конкурентного економічного розвитку. Він аналізує такі чинники, як ефективність

управління, економічна продуктивність, ефективність бізнес-середовища, інфраструктура, охорона здоров'я, освіта та інші.

Через таку об’єктивну причину як повномасштабне вторгнення Росії в Україну, Міжнародний інститут розвитку менеджменту не аналізував цей індекс для України після 2021 року, тому найбільш актуальне дослідження датується 2020 роком, де Україна та Польща посіли 54 та 39 місце з 63 розглянутих країн відповідно. На час опублікування цього дослідження, Польща опереджала Україну майже по всім пунктам рейтингу, що говорить про її більшу здатність конкурувати на світовому ринку.

Таблиця 2.4 — Рейтинг України та Польщі за Індексом людського розвитку (ІЛР) в 2021 році

Показник	Україна	Польща
Значення індексу	0,773	0,876
Місце у рейтингу	77	34
Очікувана тривалість життя	71,6	76,5
Середня кількість років, витрачених на навчання	11,1	13,2
Очікувана тривалість навчання	15,0	16,0
Валовий національний дохід на душу населення (доларів США)	13 256	33 034

Джерело: статистика Програми розвитку ООН URL: https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI

Індекс людського розвитку (ІЛР) — це статистичний показник, який визначається Організацією Об'єднаних Націй (ООН) і використовується для оцінки рівня розвитку людей у 191 країні світу. Цей індекс враховує не лише економічні показники, а й соціальні та охорони здоров'я, навчання, продовольства, житла, та інші аспекти.

ІЛР набув широкого визнання як інструмент для оцінки якості життя та рівня розвитку країн. Країни з вищим ІЛР вважаються більш розвиненими, з більш високим рівнем життя та можливостей для своїх громадян.

Через повномасштабне вторгнення Росії в Україну, останнє актуальне дослідження цього показника по Україні датується 2021 роком. Станом на 2021 рік

Польща входила до категорії країн з високим рівнем людського розвитку, тоді як Україна розташовувалася на рівні з країнами з середнім рівнем людського розвитку.

Таблиця 2.5 — Рейтинг України та Польщі за Індексом економічної свободи в 2022 році

Показник	Україна	Польща
Значення індексу	54,1	68,7
Місце у рейтингу	130	39
Забезпечення прав власності	39,7	72,3
Судова ефективність	31,4	54,7
Доброчесність держави	33,8	60,6
Податкове навантаження	89,1	73,6
Витрати уряду	44,5	41,9
Фіскальний стан	73,6	78,3
Свобода бізнесу	61,1	78,7
Свобода праці	60,7	55,7
Грошова свобода	71,2	79,1
Свобода торгівлі	78,6	79,2
Свобода інвестування	35,0	80,0
Фінансова свобода	30,0	70,0

Джерело: дослідження Index of Economic Freedom 2022 від американського дослідницького інституту Heritage Foundation URL: https://www.heritage.org/index

Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom) — це міжнародний показник, який оцінює рівень економічної свободи в різних країнах світу. Цей індекс публікується спільно Heritage Foundation і The Wall Street Journal. Індекс охоплює 12 свобод — від прав власності до фінансової свободи — у 184 країнах.

Цей показник визначає ступінь, до якої економіка конкретної країни є вільною від втручання держави. Високий рейтинг у рейтингу Індексу економічної свободи свідчить про те, що країна має більше відкритий і конкурентний ринок, менше регулювань та обмежень, що може сприяти економічному розвитку та підприємництву.

За результатами обчислення індексу у 2022 році Польща має більш розвинену ринкову економіку, а також стабільніші економічні інституції. Україна ж має більший рівень державного втручання у економіку, меншу ефективність урядових інституцій та вищий рівень корупції порівняно з Польщею.

Таблиця 2.6 — Рейтинг України та Польщі за Індексом сприйняття корупції в 2023 році

Показник	Україна	Польща
Значення індексу	36	54
Місце у рейтингу	104	47

Джерело: дослідження організації Transparency International 2023 URL: https://www.transparency.org/en/cpi/2023/

Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index або CPI) — це міжнародний рейтинг, який визначає рівень корупції в різних країнах світу. Його складає Transparency International, неприбуткова організація, що має на меті зменшення корупції як в масштабах окремих країн, так і на міжнародному рівні.

Індекс оцінює корупцію в публічному секторі, охоплюючи урядові установи, поліцію, суди та інші сфери влади. Оцінки базуються на оцінках експертів та опитуваннях громадян. Країни отримують бали від 0 до 100, де 0 вказує на високий рівень корупції, а 100 на низький.

Цей індекс використовується для порівняння країн за рівнем корупції та служить інструментом для визначення ефективності заходів, спрямованих на боротьбу з корупцією. Високий рейтинг у Індексі сприйняття корупції вказує на більш прозоре та довірливе суспільство, а низький рейтинг свідчить про проблеми у сфері корупції та неефективність протикорупційних заходів.

Проаналізувавши результати CPI у 2023, можна сказати, що Україна має більші проблеми з корупцією у порівнянні з Польщею. Проте, варто зауважити що за 2023 рік Україна продемонструвала свій найкращий показник за увесь час досліджень і отримала зростання на 3 бали у порівнянні з 2022 роком. Це доводить те, що Україна активно працює над антикорупційними заходами.

Загалом, Україна має великий потенціал для економічного розвитку завдяки своїм конкурентним перевагам, таким як великий внутрішній ринок, природні ресурси та кваліфікована робоча сила. Проте, недоліки, такі як війна, корупція та нестабільність, потребують серйозних зусиль для подолання. Уряд та бізнес спільно повинні працювати над реформами та вирішенням цих проблем, щоб

реалізувати весь потенціал України і забезпечити стале економічне зростання країни.

Як бачимо, Польща та Україна мають як спільні, так і відмінні конкурентні переваги та недоліки. Польська економіка є більш розвиненою та стабільно зростає. Однак вона також має певні проблеми, зокрема, нерівність доходів та корупцію. Українська економіка має великий потенціал для зростання, але вона також зіштовхується з серйозними проблемами, зокрема, війною та корупцією.

2.2 Стан та динаміка розвитку торговельних відносин України з Республікою Польща

Торговельні відносини між Україною та Польщею мають вражаючу історію, що свідчить про їхню значущість та стійкість. У попередні століття Україна та Польща відзначалися активним товарообміном. У цей період, дві країни обмінювалися зерном, худобою, рибою, шкірою, медом, воском та ремісничими виробами. Це були ті часи, коли ці дві землі встановлювали тісні зв'язки, які з часом мали ще більше значення.

У XVI столітті, після Люблінської унії, Україна та Польща стали частиною спільної держави, Речі Посполитої. Цей факт не тільки посилив їхні відносини, але й сприяв подальшому розвитку торговельних зв'язків. У цей період Україна активно постачала до Польщі зерно, худобу, лісоматеріали та інші сільськогосподарські товари, водночас Польща експортувала до України текстиль, металеві вироби, а також інші промислові товари [30].

На початку XVIII століття, у результаті першого розподілу Речі Посполитої, Україна опинилася під владою Росії, Австрії та Пруссії. Це призвело до певного зниження темпів торгівлі між Україною та Польщею. Однак, навіть не дивлячись на політичні розбіжності, торговельні стосунки тривали.

У XIX столітті Україна, після скасування кріпацтва в Росії, розвивалася як промислова країна, що призвело до збільшення обсягів торгівлі між цими двома країнами. В Україну поставлялися зерно, цукор, вугілля, металеві вироби та інші

промислові товари, а Польща відповідала текстилем, металевими виробами, машинами та продуктами харчування.

У XX столітті торговельні відносини продовжили свій розвиток. Україна експортувала до Польщі зерно, вугілля, металеві вироби та промислові товари, тоді як Польща поставляла Україні текстиль, машини та продукти харчування.

З отриманням Україною незалежності в 1991 році торговельні відносини між обома країнами пережили новий рівень розвитку. Україна стала активним постачальником зерна, вугілля, металевих виробів та інших промислових товарів для Польщі. Польща, у свою чергу, продовжувала постачати Україні текстиль, машини та продукти харчування [30].

У 2000-х роках обсяги торгівлі між цими двома країнами значно зросли, що свідчило про їхню динамічність та важливість. У цей період Україна продовжувала постачати до Польщі зерно, вугілля, металеві вироби та інші промислові товари, а Польща надавала Україні текстиль, машини та продукти харчування.

У 2010-х роках торговельні відносини залишалися на високому рівні, не зважаючи на різні виклики, які ставали перед цими країнами. У цей період Україна і далі постачала до Польщі зерно, вугілля, металеві вироби та інші промислові товари, а Польща зберігала свою роль постачальника текстилю, машин та продуктів харчування.

У 2020 році торговельні обсяги між Україною та Польщею зазнали спаду через пандемію COVID-19, що вразила світ. Однак, у 2021 році вони відновили свій ріст, що свідчить про адаптацію цих країн до навколишніх умов.

У 2022 році, внаслідок російсько-української війни, торговельні відносини між Україною та Польщею зазнали значних змін. Польща, яка стала одним із головних торгових партнерів України, відігравала важливу роль у підтримці економічної стійкості та розвитку України в умовах геополітичних турбулентностей.

Усе це свідчить про важливість та стійкість торговельних відносин між Україною та Польщею на протязі віків. Незважаючи на різні виклики і зміни в

світовій ситуації, ці дві країни продовжують підтримувати важливе торговельне партнерство, яке сприяє їхньому економічному зростанню та спільному добробуту.

Україна та Республіка Польща вже довгий час підтримують стійкі торговельні відносини, які постійно зростають і розвиваються. За останні роки, зокрема у 2022 році, спостерігається значний позитивний ріст обсягу товарообігу між цими двома країнами. Обсяг зовнішньоторговельного обігу між Україною та Польщею в 2022 році досягнув вражаючої цифри в 12,147 млрд доларів США. Це на 19,2% більше обсягів торгівлі товарами за 2021 рік. Важливо зауважити, що Польща стала другим найбільшим торговельним партнером України, обігнавши Китай за цим показником [28].

Зазначений ріст обсягу товарообігу вказує на важливість торговельних відносин між Україною та Польщею для обох країн. Давні історичні, культурні та географічні зв'язки між цими країнами сприяють розвитку торгівлі і співпраці.

Щодо експорту України до Польщі, в 2022 році він склав вражаючі 6,655 млрд доларів США, що на 27,3% більше у порівнянні з 2021 роком. Основні товарні позиції українського експорту до Польщі включають чорні метали, що становлять 1,257 млрд доларів США, жири та олії тваринного або рослинного походження на суму 0,788 млрд доларів США, зернові культури, які становлять 0,641 млрд доларів США, а також руди, шлаки і зола в обсязі 0,499 млрд доларів США та насіння і плоди олійних рослин на суму 0,476 млрд доларів США. Ці цифри відображають важливу роль України у забезпеченні Польщі сільськогосподарськими та промисловою сировиною [10].

У свою чергу, імпорт України з Польщі також значно зріс і в 2022 році становив 9,7 млрд доларів США. Головні товарні позиції польського імпорту до України включають палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки на суму 1,144 млрд доларів США, засоби наземного транспорту крім залізничного в обсязі 0,469 млрд доларів США, пластмаси складають 0,392 млрд доларів США, а також реактори ядерні, котли, машини в сумі 0,285 млрд доларів США. Ці дані відображають значну інтеграцію економік обох країн та вказують про попит на польські товари на українському ринку [10].

Якщо проаналізувати частку України в зовнішній торгівлі Польщі та частку Польщі в зовнішній торгівлі України, то можна дійти висновку, що українська економіка набагато більше залежить від зовнішньоекономічної діяльності з Польщею, ніж польська економіка від зовнішньоекономічної діяльності з Україною. Протягом періоду з 2019 по 2022 рік частка Польщі в експорті України зросла у більш ніж у два рази, частка імпорту майже у 1,5 рази. В той же час, частка України в імпорті Польщі коливається в рамках від 1-2%, а в експорті в рамках 2-3%, при цьому показуючи невелике зростання з 2019 року [21].

Таблиця 2.7 — Частки України та Польщі в зовнішньоекономічній діяльності одна одної

Показник	Рік			
	2019	2020	2021	2022
Частка Польщі в експорті України	6,58%	6,65%	7,68%	15,06%
Частка Польщі в імпорті України	6,76%	7,62%	6,81%	9,94%
Частка України в імпорті Польщі	1,18%	1,15%	1,50%	1,74%
Частка України в експорті Польщі	2,10%	2,23%	2,22%	2,83%

Джерело: Міжнародний торговий центр (International Trade Centre) URL: https://intracen.org/

Слід відзначити, що структура торгівлі між Україною та Польщею має свої особливості. Експорт України до Польщі переважно має сировинний характер і включає такі товари, як зернові культури, руди та концентрати, металопродукція. Співвідношення цих товарів українського експорту свідчить про збереження Україною своєї ролі постачальника сільськогосподарських і сировинних ресурсів для Польщі.

Навпаки, імпорт з Польщі до України має промисловий характер і включає машини, обладнання, товари хімічної промисловості. Ця структура свідчить про важливість польського виробництва та технологій для України.

Ці торговельні відносини мають велике значення для обох країн. Україна користується можливістю експорту своєї сільськогосподарської та сировинної продукції, а також розвиває співпрацю в галузі промисловості та технологій завдяки імпорту з Польщі. Розвиток торговельних відносин України та Польщі

сприяє економічному зростанню та розширенню можливостей обох країн, а також підтримує стабільність та процвітання регіону в цілому.

Зростання торгівлі між Україною та Польщею суттєво визначається міжнародними та регіональними угодами, зокрема Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Угода про асоціацію). Ця угода є ключовим фактором у підтримці та розвитку економічних відносин між двома країнами [33].

Угода про асоціацію, що була укладена між Україною та ЄС, передбачає глибоке і комплексне партнерство між сторонами. Її основними цілями є сприяння політичній стабільності, розвитку демократії та підтримка економічних реформ в Україні. Протягом часу, коли ця угода була введена в дію, вона сприяла покращенню торгових відносин між Україною та Польщею.

Один із ключових аспектів Угоди про асоціацію — це зменшення торгових бар'єрів між Україною та ЄС. Україна отримала можливість надавати свою продукцію на європейський ринок без ввізних мит. Це значно полегшило доступ українських товарів до Польщі, одного з найбільших торгових партнерів України.

Зокрема, польський ринок став більш доступним для українських виробників. Збільшився обсяг українського експорту до Польщі, оскільки вже не було необхідності сплачувати ввізні мита. Це стало сприятливим фактором для розвитку торгівлі між Україною та Польщею та сприяло росту обсягів обміну товарами.

Угода про асоціацію також відіграє ключову роль у розвитку інвестиційних зв'язків між Україною та Польщею. Польські компанії виявляють більше зацікавленості у вкладеннях в українську економіку, оскільки Угода забезпечує більшу стабільність та захист інвестицій. Це створює сприятливі умови для зростання торгівлі між двома країнами, оскільки інвестиції зазвичай супроводжуються збільшенням обсягів виробництва та розширенням бізнесу.

Окрім Угоди про асоціацію, інші міжнародні та регіональні угоди також впливають на торгівлю між Україною та Польщею. Угода про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, а також Угода про співпрацю між Україною та Європейським економічним простором грають важливу роль у формуванні торгових відносин між цими двома країнами [33].

Ці угоди сприяють лібералізації торгівлі між Україною та Польщею. Зменшення тарифних та нетарифних бар'єрів сприяє більшій інтеграції економік та сприяє зростанню торгівлі між цими країнами. Зокрема, Угода про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом дозволяє знизити митні бар'єри та сприяє збільшенню обсягів торгівлі.

У перспективі можна очікувати подальше зростання торгівлі між Україною та Польщею. Це зростання буде підтримуватися кількома факторами (рис. 2.5). По-перше, поступове інтегрування України з ЄС продовжить створювати нові можливості для торгівлі та інвестицій між країнами. По-друге, розвиток інвестиційних зв'язків між Україною та Польщею сприятиме збільшенню співпраці в галузі виробництва та послуг. По-третє, лібералізація торгівлі між Україною та Польщею залишиться ключовим елементом для підтримки росту економічних зв'язків між країнами.

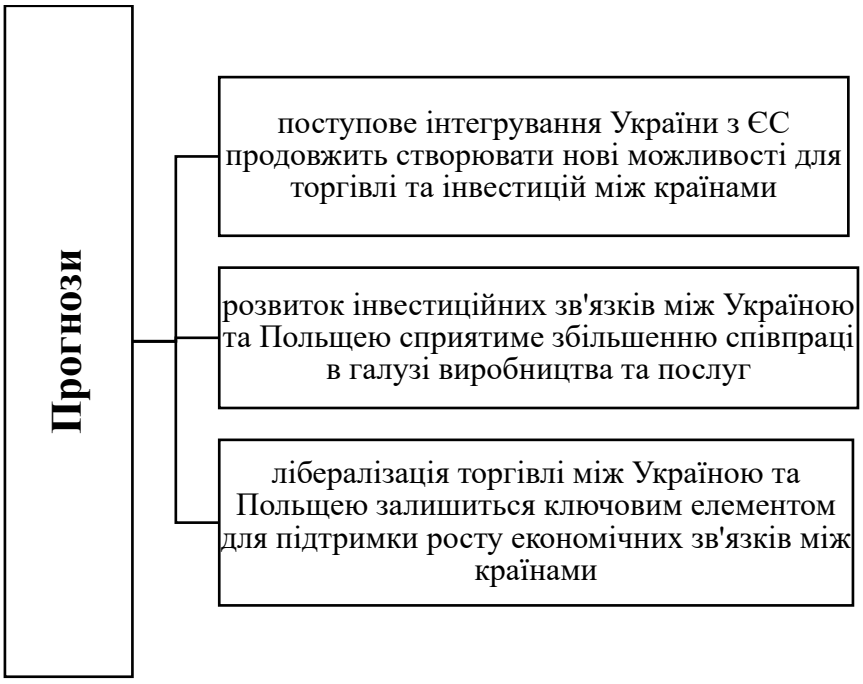

Рисунок 2.5 — Прогнози зростання торгівлі між Україною та Республікою Польщею [6]

Зростання торгівлі між Україною та Польщею матиме позитивні наслідки для обох країн. Воно сприятиме створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя населення та зміцненню економічних зв'язків між двома сусідніми країнами.

За наявної тенденції до подальшого розвитку та сприяння торгівлі та інвестиціям, обидві країни можуть очікувати продовження позитивного зростання їхніх торгових відносин у майбутньому.

Митні тарифи є одним із головних бар'єрів у торговельних відносинах між Україною та Польщею. Середні митні ставки на товари із Польщі в Україну становлять 6,4%, тоді як митні тарифи на українські товари, що імпортуються до Польщі, складають 5,2%. Ці тарифи можуть призводити до збільшення витрат для підприємств та підвищення цін на товари для споживачів. Підвищення митних тарифів може обмежувати обсяги торгівлі між країнами [6].

Окрім митних тарифів, існують інші нетарифні обмеження, які ускладнюють торговельні відносини між Україною та Польщею. До таких обмежень належать технічні бар'єри торгівлі, такі як стандарти та сертифікація. Різні вимоги до якості та безпеки товарів можуть призводити до додаткових витрат на адаптацію товарів до вимог іншої країни. Санітарні бар'єри також грають важливу роль у торговельних відносинах. Вони включають в себе вимоги щодо безпеки харчових продуктів та рослин, і їх невідповідність може призвести до обмежень у торгівлі.

Іншим видом нетарифних обмежень є експортні квоти, які встановлюються на певні види товарів і обмежують їхні обсяги експорту. Ці обмеження можуть призводити до перебоїв у постачаннях та зменшення обсягів торгівлі між країнами.

Логістичні проблеми також грають важливу роль у торговельних відносинах між Україною та Польщею. Обидві країни мають різні транспортні системи, і це може призводити до ускладнень у перевезенні товарів. Інфраструктура транспортної системи в Україні потребує модернізації, що може затягувати доставку товарів. Ці логістичні проблеми можуть призводити до затримок у постачаннях та підвищувати витрати для підприємств.

Для подолання цих проблем та підвищення рівня торгівлі між Україною та Польщею можна розглянути ряд заходів. По-перше, можливо спростити процедури митного оформлення та знизити митні тарифи на певні товари, що сприятиме збільшенню торгівлі. Також важливо сприяти гармонізації стандартів та сертифікації між країнами, щоб уникнути технічних бар'єрів. Поліпшення

інфраструктури та логістичних систем може зменшити час доставки та витрати на транспортування товарів.

2.3. Інвестиційна діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Республікою Польща

Інвестиційне співробітництво між Україною та Польщею має довгу історію, проте його нинішній стан можна характеризувати як динамічний. Польща, як одна з провідних країн Європейського Союзу, має значний вплив на економічний розвиток у Центрально-Східній Європі, в тому числі і в Україні .

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) мають надзвичайно важливе значення для будь-якої країни. Це надзвичайно важливе джерело фінансування, яке може сприяти економічному зростанню, створенню нових робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності [48].

У контексті відносин між Україною та Польщею, ПІІ з Польщі в Україну грають особливо важливу роль у розвитку економічної співпраці між цими двома країнами. Вони створюють можливість для зміцнення торговельних зв'язків, підвищення рівня взаєморозуміння та довіри між українським та польським бізнесом.

Протягом останніх років, Польща стала одним з ключових інвестиційних партнерів України. Значна частина польських інвестицій в Україну сконцентрована в таких секторах як агропромисловість, енергетика, будівництво та ритейл. Це пояснюється великими природними та людськими ресурсами України, які приваблюють польських інвесторів.

Польща також активно підтримує Україну в її євроінтеграційних та реформаційних зусиллях. Через різноманітні двосторонні програми та ініціативи, Польща допомагає Україні впроваджувати необхідні реформи, які відповідають стандартам ЄС, а це, у свою чергу, підвищує інвестиційну привабливість країни.

Проте, слід враховувати, що інвестиційні відносини між країнами впливають не тільки економічні, але й політичні фактори. Наприклад, геополітична ситуація в регіоні, в тому числі конфлікт на сході України, впливає на інвестиційний клімат.

Польща, як член ЄС та НАТО, підтримує Україну в її прагненні до забезпечення територіальної цілісності та суверенітету, що має значний вплив на економічні відносини між країнами.

З урахуванням цього, можна очікувати, що майбутнє інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею буде залежати від ряду факторів, включаючи політичну стабільність, економічні реформи та подальше зближення України з Європейським Союзом. Важливою умовою для зміцнення інвестиційних зв'язків буде продовження діалогу та співпраці на всіх рівнях, від урядових до бізнес-структур [48].

Кумулятивний залишок польських інвестицій в економіці України станом на 31.12.2022 р. складає 928,2 млн дол США (з них 605,6 млн. — участь в капіталі, а 322,6 млн дол США — боргові інструменти). Частка польських інвестицій в економіці України від загального обсягу ПІІ станом на 31.12.2022 р. все ще не перевищує 2%. Порівняно з 2021 роком кумулятивний залишок польських інвестицій зменшився на значну суму у 272 млн дол США, що пов’язано насамперед з повномасштабним вторгненням Росії в Україну. Загальна сума ПІІ, яка надійшла в економіку України зі сторони Польщі дорівнює 97,2 млн дол США, в той же час як в 2021 році цей показник становив 227,9 млн дол США, що знову ж таки пояснюється війною [25].

Найбільший обсяг ПІІ (інструменти участі в капіталі станом на 31.12.2022 р.) зі сторони Польщі надійшов такі галузі: переробна промисловість — 301,0 млн дол США, ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів — 103,6 млн дол США, фінансова та страхова діяльність — 161,1 млн дол США, а також сільське, лісове та рибне господарство — 11,8 млн дол США [25].

Розглядаючи сектори, в які спрямовуються польські інвестиції в Україну, можна виділити кілька ключових напрямків. Перш за все, легка промисловість, яка включає текстиль, одяг та взуття, є однією з головних галузей, в які інвестується. Польські компанії активно співпрацюють з українськими виробниками в цьому секторі, що сприяє розвитку експорту та створенню нових робочих місць.

Таблиця 2.8 — Напрямки польських інвестицій в Україну [25]

Напрямок	Галузь	Вкладення та вплив
1. Легка промисловість	Текстиль, одяг та взуття	Сприяння розвитку експорту, створення нових робочих місць
2. Будівництво	Будівельні матеріали та будівельні роботи	Розвиток інфраструктури та житлового фонду
3. Машинобудування	Автозапчастини, електроніка, металообробка	Підвищення технологічного рівня та конкурентоспроможності українських підприємств

Другим важливим напрямком є будівництво, яке охоплює будівельні матеріали та будівельні роботи. Польські компанії вкладаються у будівництво інфраструктури та житлового фонду в Україні, сприяючи розвитку цієї галузі.

Третім сектором є машинобудування, яке включає автозапчастини, електроніку та металообробку. Інвестиції в цей сектор сприяють підвищенню технологічного рівня українських підприємств та їхній конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Фінансовий сектор також є важливим напрямком польських інвестицій в Україну. Банківська діяльність та страхування отримують значні фінансові ресурси від польських інвесторів, що сприяє розвитку фінансової інфраструктури та забезпеченню фінансової стабільності.

Зазвичай найбільшими польськими інвесторами в Україну є великі корпорації та компанії, такі як Grupa Cersanit (спеціалізується на будівельній кераміці), Barlinek (виробник паркету), Nowy Styl (виробник меблів), Kraft Foods (харчова промисловість) та Amica (виробник побутової техніки). Їхні інвестиції сприяють не лише розвитку власних бізнесів, але й росту українського господарства в цілому.

За підсумками 2022 року (станом на 31.12.2022 р., за даними НБУ) до Польщі загалом залучено лише 5 млн дол США українських інвестицій, що становить лише 0,3% від загального обсягу інвестицій з України в інші країни світу. Найбільше

українських інвестицій вкладено у сферу транспорту, складську, поштову і кур'єрську діяльність — 2,9 млн дол, а також у переробну промисловість промисловість — 1,6 млн дол США. Проте, наявна статистика може відображити неточність, адже значна кількість інформації через дію воєнного стану не оприлюднюється. Водночас, за оцінками експертів, обсяг українського капіталу в економіці Польщі коливається на рівні 1 млрд. дол. США [25].

Станом на 10 січня 2023 року року (за даними польської сторони) на території Польщі діє понад 25 тисячі компаній (25109), де хоча б одним зі співвласників/акціонерів є громадянин України або українська юридична особа (зростання на понад 8 тисяч у порівнянні з початком 2021 року; понад 23% від усієї кількості компаній з іноземним капіталом на території Польщі (понад 93 тис. компаній), значно випереджаючи будь-які інші країни. Це українські працівники які платять податки в Польщі, створюють нові робочі місця [34].

Українські інвестиції в Польщу концентруються переважно в таких секторах, як будівництво, логістика, енергетика та торгівля. АвтоЗАЗ (автомобільна промисловість), ІСД (металургія, суднобудування), НОВАТЕХ (енергетика) та Торговий дім «Україна» (торгівля) є серед найбільших українських інвесторів в Польщі.

Завдяки інвестиційному співробітництву між Україною та Польщею обидві країни мають можливість отримувати вигоди від спільних проєктів, що сприяє розвитку їхньої економіки та підвищенню добробуту громадян. Польські інвестиції в Україну допомагають створювати нові робочі місця, розвивати інфраструктуру та покращувати якість життя населення. У свою чергу, українські інвестиції в Польщу сприяють розширенню можливостей для українських підприємств та підвищенню їхньої конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Українські інвестиції в Польщі також мають позитивний вплив на польську економіку. Вони сприяють розвитку польської промисловості, створюють нові робочі місця та збільшують торговельні обороти між Україною та Польщею.

Важливим чинником розвитку інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею є підписання в 2014 році Угоди про зону вільної торгівлі між двома

країнами. Ця угода сприяє зниженню митних бар'єрів та спрощує умови для ведення бізнесу.

Надалі існує потенціал для подальшого розвитку інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею. Обидві країни мають схожі економічні структури та перспективи розвитку. Слід зазначити, що в 2022 році, внаслідок російсько-української війни, інвестиційне співробітництво між Україною та Польщею зазнало певного спаду. Однак, після закінчення війни, очікується, що співробітництво відновиться та буде розвиватися в позитивному напрямку.

Вплив інвестицій на економічний розвиток країн завжди залишається актуальним питанням в сучасному світі, і особливо це стосується двостороннього інвестиційного співробітництва між сусідніми країнами, такими як Україна та Польща. Дослідження впливу цих інвестицій на економіку обох країн відкриває широкий простір для аналізу та оцінки, а також надає підстави для визначення переваг та можливих недоліків такого співробітництва.

Інвестиційне співробітництво між Україною та Польщею є багатогранним та має значний вплив на економічний розвиток обох країн. З одного боку, польські інвестиції в Україну мають низку позитивних економічних наслідків.

Зокрема, польські інвестиції сприяють створенню нових робочих місць в Україні. Це важливий аспект, особливо в умовах, коли безробіття є актуальною проблемою.

Крім того, польські інвестиції в Україні сприяють підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку. Передові технології та знання, які приносять польські інвестори, дозволяють українським компаніям впроваджувати нові підходи та стандарти у виробництво.

Однак слід також враховувати можливі негативні аспекти польських інвестицій. Наприклад, інвестиції в машинобудування та інші важкі галузі можуть призвести до збільшення викидів забруднюючих речовин та змін кліматичних умов. Це може мати негативний вплив на екологічну ситуацію в Україні та вимагати додаткових заходів для збереження природи.

З іншого боку, українські інвестиції в Польщі також мають вагомий вплив на економіку цієї країни. Українські інвестиції в основному направлені на будівництво, логістику, енергетику та торгівлю.

Створення нових робочих місць є однією з ключових переваг українських інвестицій в Польщі. Зараз Польща стикається з дефіцитом робочої сили, і українські інвестори активно сприяють розвитку польського ринку праці. Це особливо важливо для галузей, які потребують великої кількості робочої сили, наприклад, будівництво та сфера обслуговування.

Також важливим аспектом є розвиток промисловості. Українські інвестиції сприяють росту виробництва в Польщі, зокрема, в автомобільній промисловості, металургії та суднобудуванні. Це сприяє збільшенню ВВП Польщі та підвищує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Збільшення торговельних оборотів є ще однією важливою перевагою українських інвестицій в Польщі. Розвиток співробітництва між підприємствами обох країн сприяє росту торгівлі та зміцненню економічних зв'язків. Це відкриває нові можливості для розширення внутрішнього та зовнішнього ринків обох країн [48].

За величиною отриманих інвестиційні потоки можна зрозуміти, що Польща активно розвиває економічні відносини з Україною через інвестиції в різні регіони.

Львівська область відзначається як найбільший отримувач польських інвестицій. У 2022 році цей регіон має близько 53% від усіх польських інвестицій в Україну. Львів визначається як одне з ключових міст області, яке активно привертає іноземних інвесторів. Сюди також можна віднести індустріальну, а також галузь обслуговування [25].

Київська область та місто Київ також є значущими отримувачами польських інвестицій в Україну. У 2022 році цей регіон сумарно утримує близько 24% усіх інвестицій, що прибули з Польщі. Це свідчить про великий інтерес польських компаній до столиці України та її околиць. Ключовими секторами, які привертають інвестиції, є торгівля, послуги та виробництво [25].

Таблиця 2.9 — Польські ПІІ (інструменти участі в капіталі) в економіці областей України станом на 2022 рік

Область	ПІІ
Вінницька	42,7
Волинська	17,0
Дніпропетровська	4,7
Донецька	*
Житомирська	1,9
Закарпатська	5,8
Запорізька	*
Івано-Франківська	2,4
Київська	77,3
Кіровоградська	*
Луганська	*
Львівська	325,1
Миколаївська	0,5
Одеська	0,5
Полтавська	0,6
Рівненська	4,4
Сумська	22,7
Тернопільська	7,8
Харківська	0,8
Херсонська	*
Хмельницька	15,2
Черкаська	0,7
Чернівецька	1,2
Чернігівська	3,5
м.Київ	70,7

* - Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про офіційну статистику" щодо конфіденційності статистичної інформації.

Джерело: Національний банк України URL: https://bank.gov.ua/

Загалом, прямі іноземні інвестиції з Польщі в Україну є джерелом не тільки фінансування, але і нових можливостей для розвитку економіки обох країн. Ці

інвестиції сприяють підвищенню конкурентоспроможності, створенню нових робочих місць та зміцненню дипломатичних і економічних відносин між Україною та Польщею.

Однією з ключових сфер інвестицій, які привертають увагу Польщі, у відносинах з Україною, є енергетика. Польща виступає як великий інвестор у секторі енергетики України. Ця співпраця проявляється через партнерство між польськими компаніями та українськими енергетичними гігантами, такими як "Нафтогаз України", "Укргідроенерго", "Укрнафта" та "Укргазвидобування". Польські інвестори активно розвивають цей сектор, вкладаючи кошти у модернізацію і розширення енергетичної інфраструктури України. Це забезпечує стабільність та надійність постачання енергії, а також сприяє росту економіки країни. Прикладом одним із таких проектів може бути реконструкція лінії електропередач Хмельницька АЕС -Жешув. Ця лінія має довжину 395 км, з них — 281 км проходить в Україні та 114 км у Польщі. Лінія сполучає підстанцію «Жешув» в населеному пункті Віделка та ХАЕС в Україніта має максимальну передачу потужності в 1300 МВт. Коли Польща від'єдналася від енергосистеми «Мир», а СРСР розпався, ця лінія електропередач була виведена з експлуатації і довгий час не використовувалася. Проте "Укренерго" спільно з польським оператором PSE нещодавно модернізували лінію ХАЕС-Жешув. З’єднання з Польщею цією лінією було відновлено 27 квітня 2023 року. Для України цей проект є вкрай важливим, оскілки він відкриває додаткові можливості для експорту української електроенергії до Європи.

Іншою важливою сферою інвестицій є інфраструктура. Польща активно вкладає кошти у будівництво та реконструкцію доріг, залізничних шляхів, аеропортів та інших об'єктів інфраструктури в Україні. Це сприяє підвищенню транспортної доступності та розвитку логістики, що в свою чергу стимулює торгівлю та економічний зріст [30].

Сфера послуг також привертає польських інвесторів. Польща вкладає кошти в різні сфери послуг в Україні, включаючи туризм, логістику, фінансові послуги та ІТ-сферу. Це сприяє розвитку різних галузей економіки та забезпечує нові

можливості для бізнесу та робочих місць. До прикладу, в 2022 році ПІІ в Україну (інструменти участі в капіталі) з Польщі в сферу послуг характеризувалися такими показниками: транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність — 3,7 млн дол США, інформація та телекомунікаця — 3,4 млн дол США, фінансова та страхова діяльність — 161,1 млн дол США, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування — 1,8 млн дол США, професійна, наукова та технічна діяльність — 2,8 млн дол США [25].

Крім прямих інвестицій, Україна та Польща також розвивають спільні підприємства. У 2022 році було створено спільне підприємство між польською компанією "PGNiG" та українською компанією "Нафтогаз України" для будівництва та експлуатації LNG-терміналу в Україні. Це спільне підприємство є прикладом успішної співпраці між двома країнами у сфері енергетики та газопостачання.

Подальше розширення інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею має значний потенціал завдяки кільком ключовим факторам. По-перше, це географічне розташування обох країн. Україна та Польща знаходяться в центрі Європи і мають спільний кордон. Це сприяє легкому розвитку торговельних та транспортних зв'язків між двома країнами, що є важливою передумовою для інвестиційного співробітництва.

Другим важливим аспектом є схожість економік України та Польщі. Обидві країни базуються на виробництві, сільському господарстві та сфері послуг. Це створює потенціал для розвитку взаємодоповнюючих галузей індустрії та генерації синергійних ефектів в економіці обох країн.

Щоб реалізувати потенціал розширення інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею, можна розглянути кілька основних напрямків дій (рис. 2.6).

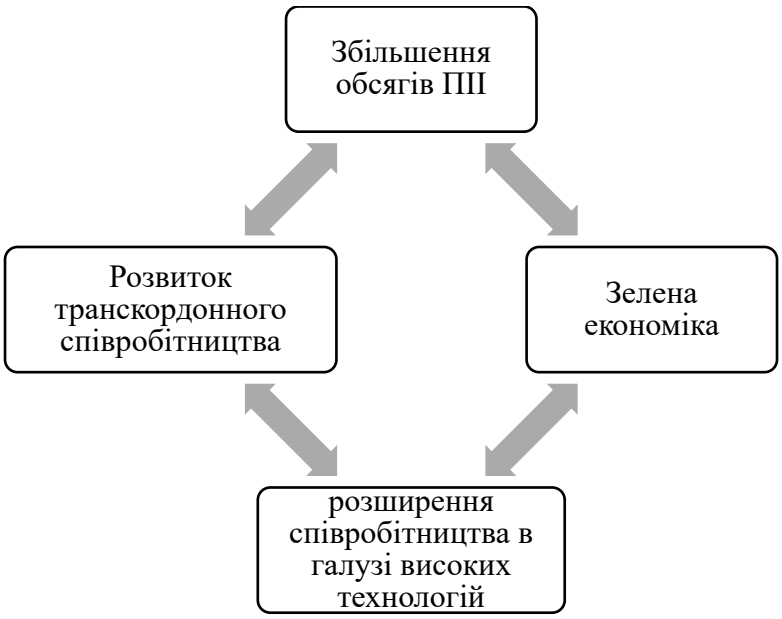

Рисунок 2.6 — Напрямки дії, спрямовані на розширення інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею [48]

По-перше, важливо збільшити обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Це можна досягнути шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату в обох країнах, включаючи спрощення бюрократичних процедур, зниження податкових та митних бар'єрів, а також надання гарантій прав інвесторів. Крім того, спільні проекти та ініціативи можуть сприяти залученню іноземних інвестицій.

Другим напрямком є розвиток транскордонного співробітництва. Це може включати будівництво інфраструктурних об'єктів, які обслуговують обидві країни, такі як дороги та залізниці. Розвиток спільних виробництв та інновацій може стати іншим важливим аспектом цього напрямку. Спільні ініціативи в цих галузях можуть підвищити конкурентоспроможність обох країн на світовому ринку і привернути нові інвестиції.

Третім напрямком є розширення співробітництва в галузі високих технологій. Україна має значний потенціал у сфері IT-технологій, включаючи розробку програмного забезпечення, штучний інтелект, машинне навчання та Інтернет речей. Польща, зі свого боку, є розвиненою країною з високою потребою в IT-спеціалістах та послугах. Спільні дослідження та розробки, а також створення спільних підприємств у цій галузі можуть призвести до створення інноваційних

продуктів і послуг, що знайдуть свій споживач на ринках обох країн і за їхніми межами.

Крім цього, інші перспективні сектори для розширення інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею включають енергетичну сферу та зелену економіку. Україна має значні запаси енергоресурсів, а Польща є розвиненою країною з високою потребою в енергії. Це створює можливості для співпраці в таких сферах, як видобуток і переробка енергоносіїв, виробництво енергоефективних технологій та розвиток відновлюваних джерел енергії.

Обидві країни мають спільний інтерес у розвитку зеленої економіки. Це може включати співпрацю в таких сферах, як виробництво відновлюваних джерел енергії, енергоефективність, поводження з відходами та охорона навколишнього середовища.

Загалом, Україна та Польща мають значний потенціал для розширення інвестиційного співробітництва, яке може привести до економічного розвитку обох країн та зміцнення їхніх відносин. Для досягнення цього мета, необхідно створити сприятливі умови для інвестицій, активізувати спільні проекти в різних галузях, а також працювати над підвищенням інвестиційної привабливості обох країн.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДВОСТОРОННІХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

3.1. Розвиток можливостей транспортної системи України у світлі концепції розвитку транспорту ЄС та Республіки Польщі до 2050 року

Транспортна система є невід'ємною складовою соціально-економічного розвитку будь-якої країни, і Україна не є винятком. Розвиток транспорту визначає можливість надання транспортних послуг, перевезення вантажів і пасажирів, забезпечення функціонування промисловості та торгівлі, а також впливає на загальний стан економіки. Оцінка сучасного стану транспортної системи України є необхідною для визначення перспектив розвитку цієї галузі .

Спростовуючи ілюзію ідеального стану, можна констатувати, що транспортна система України має свої позитивні і негативні аспекти. З одного боку, вона велика та розвинута, забезпечуючи широкий спектр транспортних послуг та вирішуючи багато важливих завдань економіки. З іншого боку, існують численні проблеми, які потребують негайної уваги та вирішення

Однією з основних проблем транспортної системи України є фізичний і моральний знос інфраструктури. Багато транспортних об'єктів, зокрема залізниці, автомагістралі та аеропорти, були побудовані ще в радянський період. Ця інфраструктура зазнала значного зносу та вимагає серйозної модернізації та ремонту. Застарілість інфраструктури призводить до нестабільності та надмірного споживання ресурсів, а також обмежує розвиток транспорту в цілому.

Майже кожен вид транспорту в Україні має значні проблеми. Наприклад, залізничний транспорт стикається зі значною перешкодою у вигляді невідповідності ширини колій української залізниці та європейської. Це значно знижує швидкість пасажирських і вантажних поїздів, що проходять через кордон. Технічний стан колій, вокзалів та станцій ще перебуває на недостатньому рівні, проте протягом останніх років відбувається прогрес з оновлення застарілого основного фонду новими корейськими вагонами «Hyundai» та українськими вагонами Крюківського вагонобудівного заводу. Автомобільний транспорт

стикається з поганим станом доріг, що спричинений кліматичними умовами України, недосконалою технологією виготовлення дорожнього покриття та рухом вантажних автомобілів дорогами загального користування. Водний транспорт наразі перебуває у досить важкому становищі, адже він значно постраждав від повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Незважаючи на те, що на відміну від авіаційного транспорту (який під час війни не може повноцінно функціонувати взагалі), морські перевезення все-таки відбуваються, під окупацією перебувають значні території України, які мають вихід до Азовського та Чорного морів. Це значно ускладнює експорт української продукції (зокрема агропромислового комплексу) та імпорт зарубіжних товарів. Окрім війни, водний транспорт також стикається з проблемою застарілої інфраструктури.

Для вирішення цих проблем та покращення стану транспортної системи України необхідно вжити ряд заходів (рис. 3.1).

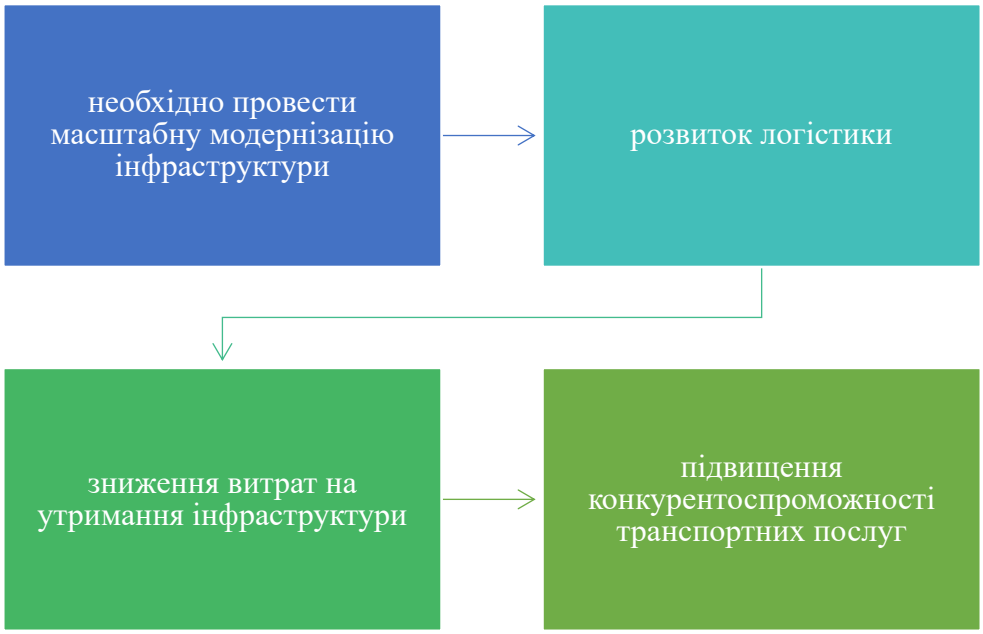

Рисунок 3.1 — Ряд заходів для покращення транспортної системи України

Спершу, необхідно провести масштабну модернізацію інфраструктури. Це включає в себе будівництво нових залізничних шляхів, капітальний ремонт автомобільних доріг, а також розвиток аеропортів та морських портів. Ці заходи допоможуть підвищити швидкість та ефективність перевезень.

Другий напрямок — розвиток логістики. Важливо створити ефективну логістичну систему, яка б забезпечувала безперебійне перевезення вантажів та

пасажирів. Це може включати в себе створення мультимодальних перевезень та розробку транспортних коридорів [36].

Третій аспект — зниження витрат на утримання інфраструктури. Необхідно розробити механізми зниження витрат на утримання транспортної інфраструктури, наприклад, шляхом оптимізації управління та раціоналізації витрат.

Четвертим напрямком є підвищення конкурентоспроможності транспортних послуг. Це може бути досягнуто за допомогою стимулювання конкуренції на ринку та спрощення процедур та регулювання в цій галузі.

Після закінчення війни з Росією, Україна планує зосередитись на відновленні та розвитку своєї транспортної системи. Проведення програми відновлення та модернізації є пріоритетом уряду. За цієї програми планується виділити значні фінансові ресурси на будівництво нових залізничних шляхів, капітальний ремонт автомобільних доріг, розвиток аеропортів та морських портів [23].

Додатковими заходами, які передбачаються в рамках програми, є (рис. 3.2):

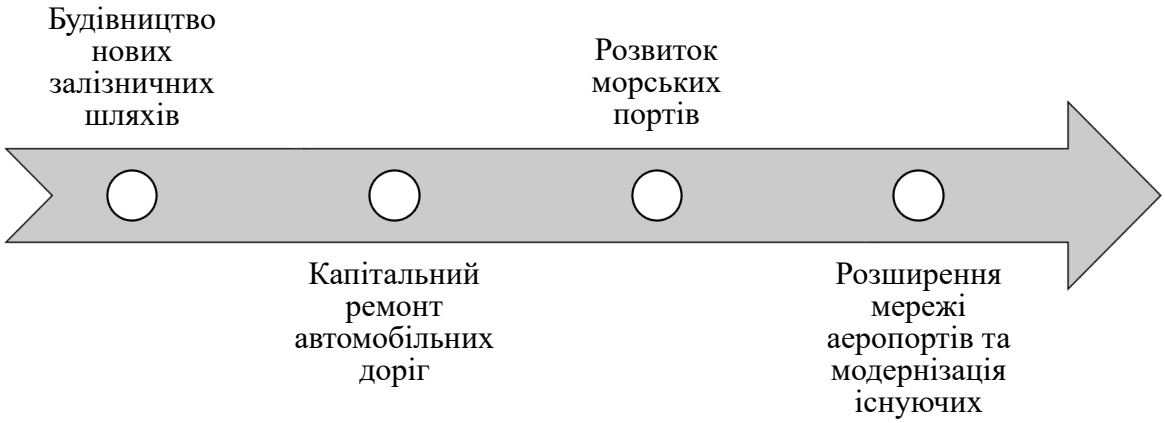

Рисунок 3.2 — Додаткові заходи відновлення та модернізації [36]

- Будівництво нових залізничних шляхів, включаючи швидкісних.
- Капітальний ремонт автомобільних доріг, включаючи міжнародні автомагістралі.
- Розширення мережі аеропортів та модернізація існуючих.
- Розвиток морських портів, включаючи будівництво нових терміналів.

Оцінка сучасного стану транспортної системи України виявляє численні виклики та можливості для подальшого розвитку. Необхідно вирішувати проблеми

модернізації інфраструктури, розвитку логістики, підвищення конкурентоспроможності та зниження витрат. Інвестиції у ці сфери та впровадження необхідних реформ можуть допомогти Україні забезпечити стабільний і ефективний розвиток своєї транспортної системи та відкрити нові перспективи для економіки країни [36].

Стратегічні цілі ЄС та Польщі у сфері транспорту до 2050 року є ключовими аспектами розвитку і сталості транспортного сектору, відображаючи прагматичні цілі та амбіції цих двох суб'єктів. Загалом, ці стратегічні цілі направлені на покращення безпеки, ефективності та сталості транспортної інфраструктури, і вони відображають сучасні вимоги до транспорту та його впливу на навколишнє середовище [53].

У рамках Європейського Союзу визначено ряд стратегічних цілей, що мають бути досягнуті до 2050 року. Важливим аспектом є зменшення викидів парникових газів від транспорту на 60-70% порівняно з 1990 роком. Ця ціль відображає важливість боротьби з кліматичною зміною та мінімізацією негативного впливу транспорту на довкілля [53].

Ще однією ключовою ціллю ЄС є збільшення частки пасажирських і вантажних перевезень, які здійснюються залізничним транспортом, на 50%. Ця мета відображає стратегічний наказ підтримувати сталу і надійну альтернативу автомобільному та авіаційному транспорту, знижуючи викиди і покращуючи ефективність [53].

Збільшення частки пасажирських перевезень, які здійснюються громадським транспортом, на 25% також відображає прагнення підвищити використання екологічно чистих видів транспорту та зменшити негативний вплив приватних автомобілів на довкілля [53].

Останньою, але не менш важливою метою є зменшення кількості загиблих та поранених у дорожньо-транспортних пригодах на 50%. Це відображає зобов'язання забезпечити безпеку дорожнього руху та запобігти надмірній втраті життів на дорогах.

Для досягнення цих стратегічних цілей ЄС планує впровадити ряд заходів (рис. 3.3).

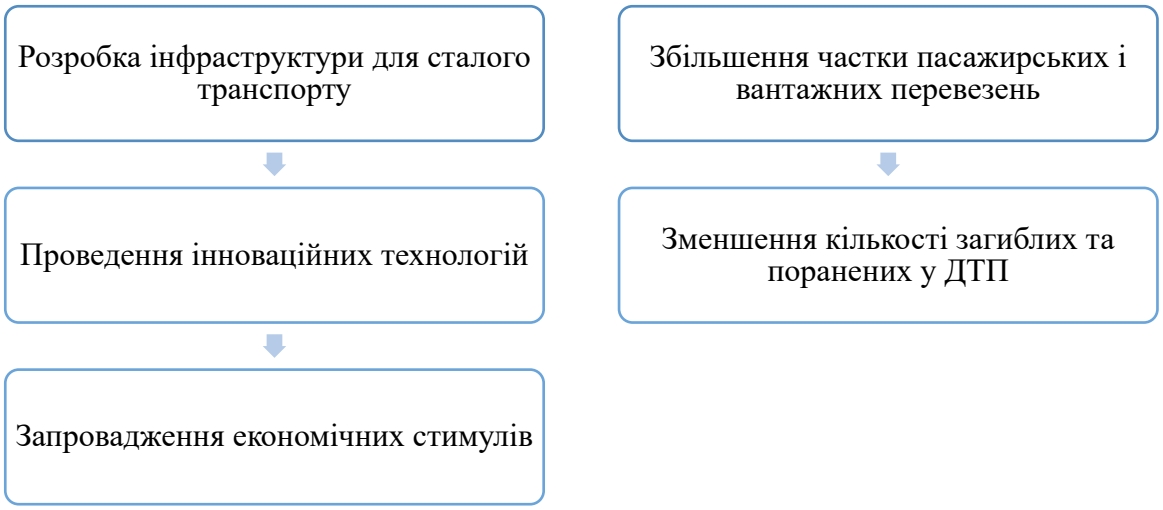

Рисунок 3.3 — Ряд заходів від ЄС [53]

Розробка інфраструктури для сталого транспорту, включаючи залізничний транспорт, громадський транспорт та велосипедні доріжки, є однією з важливих складових. Це передбачає покращення якості та доступності громадського транспорту, розвиток високошвидкісних залізничних мереж та створення інфраструктури для велосипедистів.

Проведення інноваційних технологій для підвищення ефективності та безпеки транспорту також грає ключову роль. Це охоплює розробку автономних і електричних транспортних засобів, впровадження системи інтелектуального управління рухом та розробку нових технологій у сфері безпеки на дорогах.

Запровадження економічних стимулів для використання сталого транспорту є ще однією важливою складовою стратегії. Це може включати в себе введення податків та зборів на викиди від автомобілів, фінансову підтримку для екологічно чистих видів транспорту та інші заходи, що спрямовані на зменшення впливу транспорту на клімат.

Слід зазначити, що Польща також має свої власні стратегічні цілі у сфері транспорту до 2050 року, які узгоджуються з цілями ЄС. Польща зобов'язана

зменшити викиди парникових газів від транспорту на 60% порівняно з 2010 роком. Ця мета відображає зобов'язання Польщі до власного внеску в боротьбі з кліматичною зміною [53].

Збільшення частки пасажирських і вантажних перевезень, які здійснюються залізничним транспортом, на 60% відображає намір підтримувати ефективний та сталий залізничний сектор, який відіграє важливу роль у транспортній системі країни.

Збільшення частки пасажирських перевезень, які здійснюються громадським транспортом, на 30% свідчить про намір сприяти використанню громадського транспорту та зменшити транспортні затори та викиди від приватних автомобілів.

Зменшення кількості загиблих та поранених у дорожньо-транспортних пригодах на 50% відображає пріоритет безпеки дорожнього руху і запобігання тяжким аваріям на дорогах.

Для досягнення цих цілей Польща також планує впровадити ряд заходів. Подібно до ЄС, це включає в себе розвиток інфраструктури для сталого транспорту, впровадження інноваційних технологій та запровадження економічних стимулів для використання сталого транспорту.

Можливості інтеграції української транспортної системи в європейський транспортний простір викликають зацікавленість як серед економістів, так і політиків, які розглядають це питання як один із пріоритетних напрямків розвитку транспортної галузі України. Ця інтеграція має важливе стратегічне значення для подальшого економічного розвитку країни, її конкурентоспроможності та активної участі в процесах європейської інтеграції.

Однією з ключових переваг інтеграції є збільшення обсягів перевезень. Україна розташована на стику важливих транспортних шляхів, що сполучають Схід та Захід Європи. Інтеграція української транспортної системи в європейську дозволить країні використовувати європейські транспортні мережі для більш ефективного перевезення вантажів і пасажирів в обидва напрямки. Це сприятиме збільшенню обсягів торгівлі та інвестицій між Україною та країнами Європи [36].

Покращення якості транспортних послуг є ще однією вагомою перевагою інтеграції. Цей процес вимагає від України адаптації своєї транспортної інфраструктури та послуг до європейських стандартів. Це означає покращення стану доріг, залізничних шляхів, аеропортів та морських портів, а також підвищення безпеки на транспортних маршрутах. Покращена якість транспортних послуг сприятиме залученню більшого обсягу внутрішніх та міжнародних інвестицій у розвиток транспортної галузі України.

Проте інтеграція транспортної системи України в європейську транспорту систему також супроводжується численними викликами та проблемами. Серед них слід виділити недостатній рівень розвитку транспортної інфраструктури. Стан доріг, залізниць, аеропортів та морських портів в Україні не завжди відповідає європейським стандартам. Щоб успішно інтегрувати транспортну систему, Україна повинна провести масштабну модернізацію і реконструкцію існуючих об'єктів та інфраструктури.

Ще однією проблемою є недостатній рівень нормативно-правового забезпечення. Законодавство України в сфері транспорту потребує гармонізації з європейськими нормами та стандартами, щоб забезпечити спільну роботу та взаємодію з європейськими партнерами. Ця гармонізація вимагає часу та великих зусиль, але є необхідною для успішної інтеграції.

Нестача фінансування є ще однією серйозною проблемою. Реалізація проектів з інтеграції вимагає значних фінансових ресурсів. Україна повинна здійснити пошук джерел фінансування та залучити міжнародну фінансову допомогу для забезпечення успішного впровадження проектів інтеграції.

Незважаючи на ці виклики, інтеграція української транспортної системи в європейську має обширні перспективи. Україна вже зробила кроки в цьому напрямку, включивши свої логістичні маршрути до індикативних карт проекту TEN-T. Це створює підґрунтя для подальшої інтеграції та співпраці з європейськими партнерами.

Завершуючи аналіз, слід підкреслити, що успішна інтеграція транспортної системи України в європейський транспортний простір матиме позитивний вплив

на економічний розвиток країни, збільшить її конкурентоспроможність та сприятиме подальшій інтеграції в європейські економічні структури. Для досягнення успіху необхідно вирішити всі виклики та проблеми, які супроводжують цей процес, і забезпечити належну підтримку та фінансування для реалізації інтеграційних проектів.

3.2. Вплив геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Республіки Польща

Геоекономічні та геополітичні тенденції є важливими аспектами, що визначають співпрацю між країнами в сучасному світі. Дослідження впливу цих тенденцій на відносини між Україною та Республікою Польща відкриває широкий горизонт можливих аспектів та наслідків цієї співпраці [33].

Спільна кордонна ділянка довжиною понад 500 кілометрів, що розділяє Україну та Польщу, визначає географічну близькість обох країн. Це є важливим фактором для розвитку торгівельних та економічних відносин. Історично обумовлені та культурні спільність, які виходять за межі простої географічної близькості, сприяють розвитку взаєморозуміння та довіри між країнами, що створює сприятливу основу для розвитку економічної співпраці.

Україна та Польща мають спільні інтереси у ряді стратегічних питань, таких як безпека та енергетична безпека. Російсько-українська війна стала каталізатором для поглиблення співпраці між цими країнами в контексті безпеки. Обидві країни активно співпрацюють у рамках НАТО та інших міжнародних організацій для протидії російській агресії та забезпечення стабільності в регіоні.

Енергетична безпека є ще однією важливою сферою співпраці між Україною та Польщею. Обидві країни працюють над диверсифікацією джерел енергопостачання та зменшенням залежності від постачань енергоносіїв з Росії. Це включає в себе будівництво та розвиток газопроводів, реформу газового ринку та спільні проекти у сфері використання альтернативних джерел енергії.

Україна та Польща мають спільний інтерес у розвитку та підтримці демократії та прав людини в регіоні. Це є ще однією сферою співпраці, де обидві країни активно працюють разом, спільно підтримуючи різні проекти та ініціативи.

Враховуючи зростаючу роль України та Польщі в регіоні після початку російсько-української війни, можна стверджувати, що ці країни стають важливими гравцями у геополітичних процесах в Центральній та Східній Європі. Їх співпраця у сферах безпеки, енергетики та економіки має важливе значення для стабільності та розвитку регіону.

У 2022 році Україна та Польща підписали низку важливих документів, що сприяють розвитку їх співробітництва. Зокрема, було підписано угоду про співпрацю в галузі оборонної промисловості, угоду про співпрацю в галузі енергетики та угоду про співпрацю в галузі транспорту.

Отже, геоекономічні та геополітичні тенденції мають значний вплив на відносини між Україною та Республікою Польща. Географічна близькість, спільна історія, інтереси у сферах безпеки та економічного розвитку роблять ці країни важливими партнерами у регіоні. Російсько-українська війна спричинила посилення співпраці між ними та зробила їхню роль у регіоні ще більш вагомою. Співпраця в сферах безпеки, енергетики та економіки є стратегічно важливою для забезпечення стабільності та розвитку Центральної та Східної Європи.

В контексті сучасних геополітичних перетворень, які були обумовлені російсько-українською війною, відкриваються нові перспективи та виклики для економічної співпраці між Україною та Республікою Польща. Ці дві країни, розташовані в самому серці Східної Європи, стали ключовими гравцями у формуванні нового геополітичного ландшафту та взаємодії в регіоні [33].

Таблиця 3.1 — Можливості для співпраці між Україною та Польщею

Напрямок	Галузь	Можливості для співпраці
1.Інфраструктура	Будівництво та модернізація доріг, мостів, залізниць та аеропортів	Реалізація спільних інфраструктурних проектів, покращення зв'язків та забезпечення доступу до ринків обох країн.
2. Енергетика	Виробництво та постачання електроенергії	Обмін електроенергією, спільні проекти у сфері альтернативних джерел енергії, розвиток трансграничних енергетичних інфраструктур.
3.Технології	Наукові дослідження та інновації	Спільна робота над розробкою нових технологій та їх комерціалізація, створення конкурентоспроможних продуктів та послуг.

Однією з найважливіших можливостей для співпраці між Україною та Польщею є розвиток інфраструктури. Україна потребує великих інвестицій у будівництво та модернізацію доріг, мостів, залізничних шляхів та аеропортів. Польща, з своєю розвинутою інфраструктурою та досвідом у цій сфері, може стати важливим партнером в реалізації таких проектів. Спільні інфраструктурні ініціативи сприяють покращенню зв'язків між двома країнами та забезпечать зручний доступ до ринків для підприємств обох сторін.

Ще однією перспективною галуззю для співпраці є енергетика. Україна є однією з найбільших виробників електроенергії в Європі, і її потенціал у цій галузі ще далеко не вичерпаний, особливо по завершенню війни та поверненню окупованих територій. Польща, зі свого боку, має велике споживання енергії та

потребу у додаткових джерелах. Співпраця в сфері енергетики може включати обмін електроенергією, спільні проекти у сфері альтернативних джерел енергії та розвиток трансграничних енергетичних інфраструктур.

Також важливою можливістю є співпраця в галузі технологій та інновацій. Україна має значний науковий потенціал, і вже сьогодні вона стає платформою для розробки нових технологій та інновацій. Польща, у свою чергу, має розвинутий бізнес-сектор і досвід у масштабуванні та комерціалізації технологій. Спільна робота у цій сфері може призвести до створення нових продуктів та послуг, які будуть конкурентоспроможними на світовому ринку [46].

Проте, слід врахувати і виклики, які можуть виникнути при реалізації спільних проектів. Перш за все, Російсько-українська війна залишається важливим фактором, який впливає на економічну співпрацю між Україною та Польщею. Конфлікт призвів до значних економічних втрат в Україні та порушив торговельні та економічні зв'язки між країнами.

Крім того, різниця в законодавстві та культурі бізнесу може викликати труднощі в реалізації спільних проектів. Україна та Польща мають відмінні підходи до питань правового регулювання бізнесу, що може впливати на умови співпраці та взаєморозуміння між підприємствами обох країн.

Завдяки своїй географічній близькості, історичним зв'язкам та спільним інтересам, Україна та Польща мають потенціал для створення взаємовигідних партнерських відносин у сфері економіки. Проте, для досягнення успіху в цьому напрямку, вони повинні спільно працювати над вирішенням викликів та створенням сприятливого клімату для бізнесу. Розвиток економічної співпраці між Україною та Польщею може стати не лише важливим фактором для стабільності та процвітання обох країн, але й вкладом у розвиток регіону в цілому.

Співпраця України та Республіки Польща в сучасному світі має вирішальне значення для обох країн, і вона відкриває широкий спектр можливостей для розвитку різних сфер, що включають економіку, торгівлю, транспорт, туризм та інші.

Варто почати аналіз з геоекономічного контексту. Російсько-українська війна викликала обмеження у торговельних відносинах між Україною та Росією, що позитивно вплинуло на зростання ролі Польщі як транзитного коридору для європейських товарів та послуг. Польща стала ключовим транзитним пунктом на шляху товарів з Заходу Європи до України та інших країн Східної Європи. Це призвело до збільшення обсягів транспортної інфраструктури та зростання обсягів товарообігу через польські території.

З іншого боку, геополітичні реалії також зазнали змін. Російська агресія проти України змусила Україну та її західних союзників, включаючи Польщу, активніше співпрацювати в галузі безпеки та оборони. Польща є членом Північноатлантичного альянсу (НАТО) і вже давно виступає як активний учасник оборонних заходів НАТО на сході Європи. Таким чином, Польща стала ключовим партнером для України в контексті забезпечення безпеки та стримування агресивної російської поведінки [24].

Розглянемо детальніше можливі стратегії адаптації України та Польщі до нових геоекономічних та геополітичних умов (рис. 3.4):

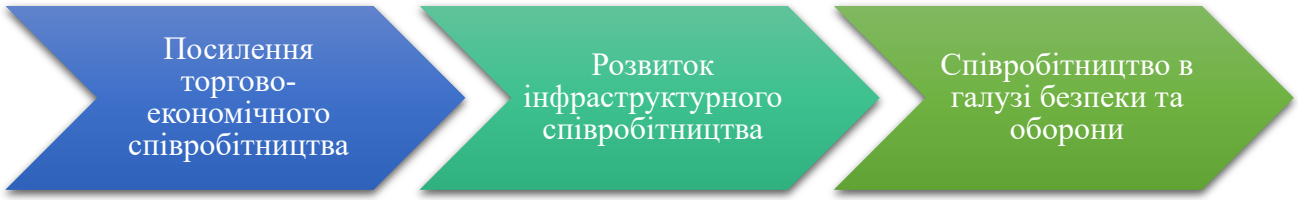

Рисунок 3.4 — Прогнозовані стратегії адаптації України та Польщі до нових геоекономічних та геополітичних умов [6]

Подивимося на них детальніше:

1. Посилення торговельно-економічного співробітництва: Незважаючи на обмеження в торгівлі з Росією, Україна та Польща мають змогу поглибити своє торговельно-економічне співробітництво між собою. Для цього необхідно спростити митні процедури та подолати транспортні обмеження, що може сприяти збільшенню обсягів торгівлі та обміну товарами і послугами.

2. Розвиток інфраструктурного співробітництва: Розвиток транспортної інфраструктури, зокрема будівництво нових транспортних коридорів, енергетичних мереж та логістичних центрів, може сприяти покращенню торговельних та транспортних зв'язків між Україною та Польщею. Це сприятиме не лише розвитку торгівлі, але й забезпеченню ефективної інфраструктури для обох країн.

3. Співробітництво в галузі безпеки та оборони: Україна та Польща мають продовжити зміцнювати співробітництво в галузі безпеки та оборони. Це передбачає обмін досвідом, спільні навчальні та військові вправи, а також спільне розглядання питань безпеки в регіоні.

Відносини між Україною та Польщею завжди відзначалися своєю давньою історією та традиціями. Обидві країни, які мають спільний кордон, ділять не лише фізичну межу, але й численні культурні та історичні зв'язки. Проте важливим пунктом в їх відносинах став рік 2022, який відзначився не лише змінами на геополітичній карті, але й переосмисленням і розширенням співпраці між двома країнами. Особливо це можна помітити у економічній, політичній та оборонних сферах.

3.3. Перспективи посилення співпраці України та Республіки Польща

Співпраця в сфері політики та безпеки набула нового імпульсу в 2022 році. Російсько-українська війна внесла різку зміну у структуру міжнародних відносин, і Україна та Польща виявилися на передньому фронті боротьби за мир та стабільність у регіоні. Польща надала Україні значну підтримку в сфері безпеки та оборони, надаючи військове обладнання, боєприпаси та техніку. Більше того, Польща стала приймальною країною для більшості українських біженців, що були вимушені покинути свої домівки через війну. Ця спільна дія підтвердила важливість політичної та економічної співпраці обох держав, задля можливості безпечного розвитку та існування.

Важливими напрямами розвитку економічної співпраці є розвиток інфраструктури, включаючи будівництво доріг, мостів, залізничних шляхів та

аеропортів. Також обговорюється співпраця в галузі енергетики, зокрема розвиток відновлюваних джерел енергії та будівництво енергоблоків. Крім того, Україна та Польща мають потенціал для спільних інноваційних проектів у галузі технологій, таких як цифровізація, штучний інтелект та індустрія 4.0. Аграрний сектор також може бути об'єктом спільного розвитку, включаючи сільське господарство та переробну промисловість. Не останню роль грає туризм, який може сприяти зближенню обох країн через розвиток туристичної інфраструктури та створення нових туристичних маршрутів.

Таблиця 3.2 — Культурні та освітні зв'язки між Україною та Польщею [30]

Напрямок	Заходи та ініціативи	Вплив на відносини та співпрацю
1. Культура	Спільні культурні заходи, фестивалі, концерти, виставки	Зміцнення обміну культурними цінностями, підвищення взаємного інтересу до культури обох країн.
2. Освіта	Обмін студентами та викладачами, спільні наукові проекти	Розширення культурного розуміння, сприяння науковій співпраці та розвитку нових технологій.

Культурні та освітні зв'язки між Україною та Польщею завжди відзначалися своєю глибиною і різноманітністю. Обидві країни мають спільну культурну спадщину та традиції, і ці зв'язки ще більше посилилися в 2022 році через гуманітарну кризу, спричинену війною в Україні. Польща надала Україні значну гуманітарну допомогу, включаючи медичне обладнання, продукти харчування та одяг. Крім цього, Польща прийняла мільйони українських біженців, які отримали доступ до польської освіти та охорони здоров'я.

Перспективними напрямами розвитку культурного та освітньої співпраці є спільні культурні заходи, фестивалі, концерти та виставки, які сприяють обміну культурними цінностями. Співпраця в галузі освіти також важлива, оскільки обмін студентами та викладачами сприяє розширенню культурного розуміння і

співробітництву в науковій сфері. Спільні наукові дослідження та проекти можуть сприяти вирішенню важливих проблем та розвитку нових технологій [33].

Загалом, у 2022 році Україна та Польща зазнали значних змін у відносинах між собою. Вони виявилися на передньому фронті в боротьбі за мир, безпеку та стабільність у регіоні. Співпраця в сфері політики, економіки, культури та освіти набула нового імпульсу і має великий потенціал для подальшого розвитку. Обидві країни мають схожі цінності та інтереси, а також спільні цілі щодо розвитку регіону. Подальша співпраця може призвести до зміцнення стосунків та досягнення спільних успіхів у багатьох сферах життя обох країн.

Україна та Республіка Польща є двома сусідніми державами, що мають глибокі історичні та культурні зв'язки, які зміцнюються ще більше в сучасному світовому контексті. Після початку російської агресії проти України, Польща стала одним із найближчих союзників та партнерів нашої країни.

Одним із ключових напрямків співробітництва між Україною та Польщею є економічна співпраця. Обидві країни мають значний економічний потенціал, який може бути ефективно використаний для розвитку спільних проектів та взаємного піднесення своїх економік.

Україна, зі своїм багатим природним ресурсом, дешевою робочою силою та розвиненою науково-технічною базою, може стати ідеальним партнером для Польщі. Спільною ініціативою ми можемо відкрити нові горизонти в таких сферах, як енергетика, промисловість, інфраструктура та туризм.

Україна має потенціал для будівництва та модернізації енергетичних об'єктів, включаючи атомні електростанції. У той час як Польща, яка вже має розвинену енергетичну інфраструктуру, може принести свій досвід та інвестиції для реалізації цих проектів. Це дозволить Україні стати більш енергетично незалежною та зменшити залежність від російських енергоносіїв .

Ще однією обіцяючою галуззю співпраці є промисловість. Спільне виробництво машинобудівної продукції, металургії та хімічної промисловості може забезпечити обом країнам можливість задовольняти внутрішні та зовнішні

ринки з якісною продукцією. Це створить робочі місця та сприятиме розвитку галузей, що є ключовими для економічного зростання.

Інфраструктура також може стати об'єктом спільних проектів між Україною та Польщею. Будівництво доріг, мостів, аеропортів та портів може покращити транспортну інфраструктуру обох країн і сприяти обміну товарами та послугами.

Туризм — це ще один напрямок співпраці, який може призвести до взаємної вигоди. Розробка спільних туристичних маршрутів та підтримка туристичної інфраструктури можуть привернути більше туристів в Україну та Польщу, створити нові робочі місця та підвищити рівень життя населення.

Аграрний сектор також варто розглянути як потенційну сферу співпраці між Україною та Польщею. Україна є одним із найбільших виробників сільськогосподарської продукції в Європі, з великим потенціалом для розвитку сільськогосподарських експортних ланцюгів. Польща має досвід у переробці та експорті сільськогосподарської продукції, і співпраця між цими країнами може призвести до створення високоякісних аграрних продуктів та розширення їхнього виходу на міжнародний ринок. Співробітництво у сфері розвитку енергоефективних та сталісних практик в сільському господарстві може допомогти зменшити вплив галузі на навколишнє середовище, зменшити використання ресурсів та забезпечити сталість агропромислового виробництва. Україна та Польща можуть спільно розробляти агропроекти, такі як спільні сільгосппідприємства або спільні дослідницькі програми. Це може допомогти обом країнам збільшити продуктивність та конкурентоспроможність свого аграрного сектору.

Проте співпраця в сфері сільського господарства має певні складнощі, особливо, якщо розглядати посилення торговельних відносин в агросекторі. Після повномасштабного вторгнення Росії українські морські порти у Чорному морі опинилися заблокованими, що суттєво погіршило логістичні маршрути експорту зернових культур. Як результат, Україна була змушена шукати альтернативні шляхи. 2 травня 2023 року були ухвалені тимчасові виняткові заходи щодо експорту пшениці, кукурудзи, насіння ріпаку та соняшнику з України, що

дозволило вивозити зернові культури через Польщу та Румунію та продавати їх на ринках ЄС.

Більш дешеве українське зерно призвело до демпінгу цін на європейських ринках, що призвело до зниження цін у Польщі на 20-30% та обурення фермерів. Потім, до цієї ситуації підключилася блокада українсько-польського кордону з боку польських перевізників — це вже була реакція поляків на "транспортний безвіз" для України — закон про «транспортний безвіз» був підписаний Україною та ЄС 29 червня 2022 року, що дозволило українським перевізникам тимчасово не отримувати відповідні дозволи для перевезень в держави ЄС, і як результат, уникати зупинки українського експорту через автомобільні пункти пропуску. Як результат, "Зерновий безвіз" для України призвів до тотальної блокади нашого експорту на ринках низки країн Центральної Європи, в першу чергу Польщі, які таким чином рятували від цінового демпінгу своїх фермерів.

Не зважаючи на те, що наразі ситуація з блокуванням кордону польськими протестувальниками стабілізувалася — Польща заявила, що готова йти на компроміси в цьому питанні, а протестувальники припинили блокаду до першого березня 2024 року, ситуація з нижчими цінами на товари та послуги з України зберігатиметься доти, доки капіталізація української економіки не наблизиться до параметрів польської, а це через фактор повномасштабної війни може статися нескоро.

Загальний результат реалізації спільних проектів між Україною та Польщею може бути дуже вигідним для обох країн. Для України це може означати залучення інвестицій, модернізацію економіки та покращення життя громадян. Для Польщі це може відкрити нові ринки збуту, зміцнити позиції на міжнародному ринку та підвищити свою економічну стабільність.

Давайте розглянемо кілька конкретних прикладів спільних проектів, які можуть бути реалізовані між Україною та Польщею (рис. 3.5):

Рисунок 3.5 — Приклади спільних проектів, які можуть бути реалізовані між Україною та Польщею

Обґрунтуємо їх доцільність:

1. Будівництво атомної електростанції в Україні за участю польських компаній. Цей проект не лише дозволить Україні забезпечити себе електроенергією та зменшити залежність від російських енергоносіїв, але й сприятиме технологічному обміну між країнами.

2. Спільне виробництво автомобілів та іншої машинобудівної продукції. Цей проект може стати прикладом високотехнологічної співпраці, що підніме рівень конкурентоспроможності обох країн на міжнародному ринку.

3. Розвиток туристичного потенціалу України та Польщі. Спільні зусилля в напрямку створення туристичних маршрутів, підтримки готелів та ресторанів можуть зробити обидві країни більш привабливими для іноземних туристів і приносити додаткові доходи.

У 2023 році відбулося посилення співробітництва між Україною та Польщею, яке охоплює ряд важливих сфер. Ці країни демонструють обопільну зацікавленість у розвитку співпраці, включаючи сфери такі як безпека, економіка та регіональний розвиток. Одним із ключових напрямків є спільна боротьба проти агресії Російської Федерації, а також зусилля щодо відновлення територіальної цілісності та суверенітету України.

Україна та Польща також координують спільні дії на міжнародному рівні, працюють над залученням міжнародної підтримки та санкцій проти Росії. Польська

сторона підтвердила свою підтримку Україні у прагненні до членства в Європейському Союзі та НАТО [26].

Важливим аспектом співробітництва є також економічний розвиток та відновлення. Зокрема, Польща виступає за розширення пропускних спроможностей портів та інфраструктури для постачання допомоги Україні, включаючи паливно-мастильні матеріали. Крім того, обговорюється створення фінансових інструментів ЄС та міжнародних фінансових інституцій для підтримки України у сучасному етапі та в післявоєнній відбудові [36].

Ці заходи є частиною ширшого контексту історичного розвитку відносин між Україною та Польщею, які пережили періоди складних відносин, але зараз демонструють зміцнення співпраці. Польща, яка є впливовою країною у Центральній і Східній Європі, демонструє активну роль у регіональних та міжнародних ініціативах, ставши прикладом успішного економічного та політичного розвитку після переходу від комуністичного режиму до демократичної держави.

ВИСНОВКИ

Отже, задля розуміння розвитку двосторонніх економічних зв'язків між Польщею та Україною в першому розділі було досліджене саме поняття «міжнародні економічні відносини», а також їх форми, суб'єкти та середовище. Була проаналізована роль євроінтеграції у співпраці між Україною та Польщею, шляхом чого було виявлено, що європейський курс України відіграє важливу роль у збереженні та розвитку стійких економічних, торговельних та політичних зв'язків з Польщею, адже сама Республіка Польща є членом ЄС та НАТО. Відповідність української економіки європейським стандартам розширіть можливості для ще глибшої співпраці з Польщею. Також в цьому розділі була досліджена нормативно-правова база, на якій ґрунтуються українсько-польські відносини, яка сьогодні налічує близько 150 міжнародних договорів.

У другому розділі магістерської кваліфікаційної роботи було виявлено, що обидві країни активно сприяють розвитку торгових та інвестиційних відносин. Торговельний оборот між Україною та Польщею зростає щороку, що свідчить про позитивну динаміку в економічних взаємовідносинах. Обмін товарами та послугами стає джерелом економічного зростання для обох країн. Також варто підкреслити, що можливостей для взаємного зростання багато. Існує невикористаний потенціал у різних секторах економіки, який необхідно реалізувати для подальшого розвитку обох країн, оскільки такий розвиток економічних відносин між Україною та Республікою Польща також сприяє й інтеграційним процесам в Європейському союзі (ЄС), що дозволить Україні побудувати міцне та диверсифіковане партнерство, яке характеризується значними обсягами торгівлі та двосторонніми інвестиціями з країнами ЄС, та, зокрема, з Польщею. Було проаналізовано, що протягом останніх років товарообіг між двома країнами зазнавав позитивних тенденцій. Було виявлено, що польська сторона зацікавлена у інвестиційній підтримці української економіки, що може говорити лише про довгострокове співробітництво між Україною і Польщею в різних галузях економіки. Спільні інтереси та цілі дозволять обом країнам працювати пліч-о-пліч

над розвитком та реалізацією проектів та спільних інвестицій в різних галузях, таких як торгівля, транспорт, наука та технології.

У третьому розділі роботи були розглянуті перспективи розвитку двосторонніх економічних зв'язків між Україною та Польщею. Виявлено, що обидві країни мають великий потенціал для подальшого розширення співробітництва. Важливим аспектом є залучення інвестицій для спільних проектів та розвитку інфраструктури. Обидві країни виявляють активний інтерес до розвитку торгово-економічної співпраці, що відображається у зростанні обсягів торгівлі та інвестицій. Також було відображено, що важливий інтерес становить співпраця в галузі енергетики, включно з альтернативними джерелами енергії та ефективним використанням ресурсів.

Співробітництво в транспортній галузі також має великий потенціал для розвитку. Розширення транспортних зв'язків між країнами сприяє зручній та швидкій торгівлі товарами, а також підвищує мобільність людей. Однією з перспектив є розвиток транспортної інфраструктури та підтримка логістичних центрів, які стали б мостом між Східною та Західною Європою.

Загалом, співробітництво між Україною та Республікою Польща на сучасному етапі є важливим фактором для економічного та соціального розвитку обох країн. Ця співпраця відкриває нові можливості для росту та покращення якості життя громадян та умов ведення бізнесу. Важливо продовжувати підтримувати та розширювати ці відносини, дотримуючись принципів взаємовигідності та взаєморозуміння. Співпраця між Україною та Республікою Польща має потенціал стати ще більш важливою складовою регіонального та міжнародного розвитку, сприяючи спільному процвітанню обох країн.

Таким чином, враховуючи дослідження, які викладені в цій роботі, можна зробити наступні висновки. По-перше, культурно-гуманітарне співробітництво позитивно впливає на міждержавні відносини в інших сферах — торговельно-економічній, політичній та безпековій. Завдяки співпраці в науковій, освітній, медичній, культурній та мистецькій галузях встановлюються міжособистісні контакти між представниками різних націй, вирішуються проблемні питання,

збільшується кількість обмінів фахівцями та молоддю, відбувається знайомство товариств з культурною спадщиною та традиціями. По-друге, розвиток співпраці між Україною та Польщею є найбільш динамічним у галузі науки, освіти та мистецтва. Польща активно залучає українських студентів, викладачів та науковців до своїх навчальних програм, ділиться досвідом у галузі інновацій та освітніх реформ. Культурне і мистецьке співробітництво здійснюється за допомогою організації фестивалів, виставок українських художників у Польщі і навпаки, а також за допомогою гастрольної діяльності аматорських і професійних колективів.

Незважаючи на позитивну динаміку, залишаються певні проблемні питання, які в першу чергу пов'язані з непростим історичним минулим цих держав. Проте, при наявності політичної волі і послідовності рішень Україна і Польща здатні подолати існуючі протиріччя і ще більше зміцнити співпрацю в різних сферах міждержавних відносин. Через війну в Україні кількість українців, які працюють або навчаються в Польщі, значно збільшилася. Хоча українці працюють в основному на низькокваліфікованих посадах - в будівництві, сфері послуг і торгівлі, сільському господарстві та виробництві, останнім часом збільшилася кількість фахівців в області IT-технологій та інших сферах. Населення і керівництво Польщі в цілому позитивно ставляться до потоку українських мігрантів, і цьому є кілька причин: економіка країни стрімко розвивається, країна вже кілька років переживає демографічний спад, а українці близькі полякам культурно і ментально. Крім того, українці частково заповнили демографічні ніші поляків, які виникли, коли мільйони польських громадян покинули країну в пошуках кращого життя, в основному в Західну Європу.

У польських ЗМІ часто з'являються публікації про те, що українці демпінгують оплату праці в Польщі і відбирають робочі місця у поляків. Все це тисне певним чином на болючі місця взаємовідносин між українцями і поляками і вимагає комплексного, помірного рішення для зниження напруженості між представниками наших народів. Що стосується польської етнічної меншини в Україні, то вона стикається з меншими проблемами.

Формуючи висновок в цілому варто відзначити, що аналіз українсько-польських відносин новітнього часу дає підстави умовно розділити їх на чотири періоди:

1) 1991-1993 рр. — встановлення контактів, "відкриття" України для широкого загалу польської політичної еліти, підписання перших двосторонніх документів, взаємне вивчення потенційних можливостей для співпраці;

2) 1993-1999 рр. — розвиток договірно-правової бази, виведення двосторонніх відносин на рівень стратегічного партнерства; 1999-2010 рр. – зі вступом Польщі до НАТО та членства в Європейському Союзі, офіційна Варшава є одним з найважливіших партнерів України на міжнародній арені;

3) 2010-2014 рр. — роль Польщі як «адвоката» в європейських справах України;

4) 2014-2024 рр. — Польща як «буфер» між Заходом та Україною в російсько-українській конфронтації. Республіка Польща проявила себе як активний і послідовний партнер України в питаннях реалізації державою євроінтеграційних устремлінь, зокрема практичного виміру співпраці України з ЄС.

Тобто незважаючи на досягнення, у двосторонньому економічному ландшафті залишаються певні проблеми. Виявлення цих викликів, починаючи від регуляторних перешкод і закінчуючи геополітичною та економічною невизначеністю, створює основу для стратегічних міркувань та подальшого плану розвитку.

За результатами дослідження можна підсумувати, що взаємовигідна співпраця між Україною та Польщею в сфері економіки відкриває нові перспективи для обох країн. Однак необхідно враховувати виклики, що виникають у світовому контексті, що постійно змінюється, такі як геополітичні фактори, війна та економічні труднощі.

Також робота підкреслює трансформаційний вплив європейської інтеграції на економічний ландшафт України та взаємозв’язки з Польщею, що впливає на торгівлю, інвестиції та загальний розвиток цих двох країн. Історичні зв’язки між двома націями створюють основу для розуміння сучасної економічної, політичної

та культурної динаміки. Європейська інтеграція України постає одним із ключових чинників двосторонньої співпраці Польщі та України, створюючи як виклики, так і можливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушків Б. М., Дейнега І., Владимир О. М., Павликівська О. І., Решетник В. Політичні реверанси з історико-претензійним забарвленням: Польща, Україна. Світова Спільнота. Галицький економічний вісник. 2018. № 1. С. 119–132.
2. Андрушків Б., Погайдак О., Кирич Н., Решетник В., Паляниця В. Взаємовідносини Україна – Польща – Росія в умовах гібридного міждержавного протистояння (Аналітика історичних поглядів на духовний, політичний та соціально-економічний розвиток добросусідських, міждержавних відносин в умовах суспільної нестабільності). Соціально-економічні проблеми і держава. 2018. Вип. 2. С. 160–178.
3. Антонюк Н., Сенюк Ю. Україна у сфері геополітичних інтересів Республіки Польща. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2014. Вип. 35. С. 56–66.
4. База даних статистики світової торгівлі Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://comtradeplus.un.org/ (дата звернення: 27.01.2023).
5. Буглай Н. М. Формування позитивного іміджу Польщі на міжнародній арені. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки. 2016. № 2. С. 94–98.
6. Волошина С. В., Проволоцька О. М. Демоекономічні вектори розвитку: Україна та Польща. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 43. С. 198–205.
7. Гевко В. Україна і Польща: від колізій минулого до спільних європейських цінностей. Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2013. Вип. 11. С. 113–124.
8. Грабинський І., Міхель Р. Перспективи розвитку торгівлі послугами між Польщею та Україною після підписання угоди про асоціацію Україна – ЄС. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2014. Вип. 36(1). С. 15–22.

9. Гуменюк О. «Над Дніпром і Віслою. Україна і Польща в європейському вимірі – минуле і сучасність» (рецензія на журнал). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2014. Вип. 23. С. 324–327.

10. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 13.11.2023).

11. Дерев'янко І. П. Динаміка відносин Україна – ЄС у відображенні провідних друкованих ЗМІ Польщі (2010 р.). Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2018. Вип. 2. С. 22–33.

12. Дерев'янченко О. О. Україна-Польща: діалог культур. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2018. № 2. С. 132–136.

13. Дриль О. І. Стратегічні напрями розвитку транскордонного співробітництва «Україна-Польща». Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика. 2014. № 811. С. 110–119.

14. Заремба О. Інтеграційний шлях Польщі та України до Європейського Союзу (11–12 травня 2017, Olsztyn). Olsztyn-Львів: Видавництво НУЛП і INP UWM, 2017. 43-47 с.

15. Карпчук Н. П. Публічна дипломатія Польщі як чинник європейської інтеграції. Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». Київ, 2017. С. 96–107.

16. Кушнір Н.О., Заяць О.І. «Міжнародні економічні відносини»: навчальний посібник. Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с.

17. Ляшенко В. І. Чи стане Україна Польщею XXI століття? (досвід компіляції в умовах окупації). Вісник економічної науки України. 2014. № 2. С. 181–191.

18. Максименко І. В. Безпекове співробітництво у трикутнику «Польща – Україна – Румунія»: реалії та перспективи. Вісник Одеського національного університету. Соціологія і політичні науки. 2017. Т. 22, Вип. 2. С. 100–112.

19. Мельник О. В. Сучасні Україна та Польща як зразок для дослідження міфологічної ідеології (2014-2016 рр.), або «Історичні копанки» у відносинах України та Польщі. Інтелігенція і влада. Серія: Історія. 2016. Вип. 35. С. 126–135.

20. Міжнародний інститут розвитку менеджменту (IMD Business School) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.imd.org/ (дата звернення: 27.01.2024).

21. Міжнародний торговий центр (International Trade Centre) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://intracen.org/ (дата звернення: 22.12.2023).

22. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

23. Мікуліна М. О. Проблеми та перспективи розвитку транспортної мережі України / М. О. Мікуліна, А. Д. Поливаний // Збірник тез доповідей по матеріалах 27-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Технології XXI сторіччя», (Суми, 24-26 листопада 2021 р.). – Суми : СНАУ, 2021. – Ч. 1. – С. 152-154.

24. Москалець, Ю. Я. Перспективи міжнародної співпраці Республіки Польща з Україною. Сучасні світові тенденції розвитку науки та інформаційних технологій, 2018, 93.

25. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://bank.gov.ua/ (дата звернення: 30.11.2023).

26. Президент Польщі Анджей Дуда виступив із промовою у Верховній Раді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.radiosvoboda.org/a/foto-duda-verkhovna-radaukrayina-viyna/31862404.html (дата звернення: 29.11.2023).

27. Програма розвитку ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://hdr.undp.org/data-center (дата звернення: 27.01.2024).

28. Посольство України в Республіці Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo. (дата звернення: 13.12.2023).

29. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри / за ред. Л.Г. Скокової. Київ : Інститут соціології НАН України 2021. 295 с.

30. Сінкевич Є.Г. Українсько-польські відносини (1918-2020): Навчальний посібник. Вид. 3, виправлене і доповнене. Черкаси: Вид-во ЧНУ ім.Б.Хмельницького, 2020. 145 с.

31. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 7(21) / ред. В.М. Ворона, М.О. Шульга. Київ : Інститут соціології НАН України, 2020. С. 480.

32. Українці та війна. Квітень, 2022. 11 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://i-soc.com.ua/assets/files/news/2022/zvit_170422.pdf (дата звернення: 29.11.2023).

33. Хаєцька, О. В. Двосторонні відносини України та Польщі, як одна з підвалин української євроінтеграції. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса, 2021, 2.13: 74-78.

34. Центральний статистичний офіс Польщі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://stat.gov.pl/en/ (дата звернення: 16.12.2023).

35. Чеботарьов Є. В., Чеботарьов В. А. Польща, Литва, Україна: національні ділові культури як детермінанта інтеграції на європейських і світових ринках. Галицький економічний вісник. 2020. № 2. С. 279–288.

36. Черніхова, О. С. Проблеми та перспективи розвитку транспортної галузі України. Збірник статей учасників двадцятої всеукраїнської практично-пізнавальної конференції, 66-68.

37. Шабала, О., Бардась, В. Альтернативні джерела енергії, як інструменти підвищення енергетичної безпеки України та співпраця з Польщею у воєнний період. Соціально-компетентне управління та безпека підприємницьких структур в умовах воєнної економіки, 2022 294-298.

38. OECP онлайн-бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.oecd-ilibrary.org/ (дата звернення: 19.10.2023).

39. Як змінились життя і поведінка українців – інсайти із досліджень воєнного часу. Травень, 2022. С. 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://gradus.app/documents/216/Gradus_Dentsu_05052022.pdf (дата звернення: 19.10.2023).

40. Flash Eurobarometer 506. EU's response to the war in Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2772 (дата звернення: 29.10.2023)

41. Gylfason T., Hochreiter E. and Kowalski T. Different Choices, Divergent Paths: Poland and Ukraine. Verein" Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche"(wiiw), 2022.

42. Heldak M., Kucher A., Stacherzak A., Kucher L. Structural transformations in agriculture in Poland and Ukraine: towards economic sustainability. Journal of Environmental Management and Tourism, 2019, 9.8: 1827-1841.

43. Khraban I., Basanets V., Rafalska M.: Closer than a neighbor (Ukrainian-Polish relations). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : https://psssj.eu/index.php/ojsdata/article/view/122/145 (дата звернення: 29.11.2023)

44. Koval I., Turchenko O., Derkach E. Recent Development of Cross-border Cooperation between Poland and Ukraine in the Socio-economic Scope. International Journal of Legal Studies (IJOLS), 2020, 7.1: 25-40.

45. Koval N. Jaka przyszłość czeka relacje polskoukraińskie oprócz historycznych sprzeczek? Perspektywa polska. 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/perspektywa_polsko-ukrainska.pdf (дата звернення: 14.11.2023).

46. Kuczabski A. Economic Efficiency of National Governments: Case Study of Poland and Ukraine. Journal of Geography, Politics and Society, 2021, 3: 30-40

47. Kwilinski A., Kharazishvili Y., Dźwigoł H., Liashenko V. Strategic European Integration Scenarios of Ukrainian and Polish Research, Education and Innovation Spaces. Virtual Economics, 2021, 4.2: 7-40.

48. Matera P. Economic Incentives as Tools of Foreign Policy: Polish Engagement in Ukraine. European Review, 2022, 30.1: 24-42.

49. Olech A.. The Role of Poland in the Ukrainian Conflict. Instytut Nowej Europy, 2021.

50. Popadynets, N., Polishchuk, O., Bilyk, R., Peretiatko, L., Yakymchuk, A., Zapukhlyak, V., Zastavnyy, A., & Turala, M. The review of trends and foreign direct

investment estimates in Ukraine and Poland. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 2023, 45(2), 166–182.

51. Powell C., Dépelteau F. (Eds.). Conceptualizing relational sociology: ontological and theoretical issues. New York : Palgrave McMillan, 2013. 247 s.

52. Refugees fleeing Ukraine (since 24 February 2022), 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine (дата звернення: 29.11.2023).

53. Sustainable and Smart Mobility Strategy. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/mobility-strategy_en (дата звернення: 14.12.2023).

54. Stępka M., Mazurkiewicz A., Zubek M. Local Spoilers and Pathways to Reconciliation: The Polish Perspective on the Polish-Ukrainian Relations in the Borderlands. Politické vedy, 2019, 4: 8-32

55. Strzelecki P.; Growiec J.; Wyszyńsk R. The contribution of immigration from Ukraine to economic growth in Poland. Review of World Economics, 2022, 158.2: 365-399.

56. Heritage Foundation: Index of Economic Freedom. – Режим доступу : URL: https://www.heritage.org/index (дата звернення: 27.01.2024).

57. Transparency International 2023. – Режим доступу : URL: https://www.transparency.org/en/ (дата звернення: 27.01.2024).

58. Wisła R., Nowosad A. Economic Transformation in Poland and Ukraine: National and Regional Perspectives. Taylor & Francis, 2020.

ДОДАТОК А

Огляд зарубіжної літератури

1. Matera P. Economic Incentives as Tools of Foreign Policy: Polish Engagement in Ukraine. European Review, 2022, 30.1: 24-42.

In 2014, the new Ukrainian government decided to take a pro-Western foreign policy course and EU signed the Association Agreement with Ukraine. This paved the way for the use of economic incentives conditional on the implementation of specific reforms. In addition to actions within the EU, the Polish government has also offered independent support, mainly in the form of development assistance. Thus, this paper attempts to assess the effectiveness of Polish economic incentives and to identify factors that strengthen or weaken their effectiveness. In this process, numerous variables are applied in the context of Polish policy objectives and the situation in Ukraine. The author, Paulina Matera, associate professor at the University of Łódź, concludes that the incentives applied are properly aligned with the goals set. They can be effective despite political obstacles in both Poland and Ukraine.

2. Strzelecki P., Growiec J., Wyszyńsk R. The contribution of immigration from Ukraine to economic growth in Poland. Review of World Economics, 2022, 158.2: 365-399.

Since 2014, Poland has witnessed an unprecedented influx of labour immigrants from Ukraine. Combined with high demand for labour, this surge in labour supply has made a significant contribution to Poland's economic growth. However, due to problems with capturing immigration in labour force survey data, this contribution has remained largely unaccounted for in official data until now. This paper uses a number of alternative official data sources to estimate the actual number of immigrants, as well as data from migrant characteristics surveys collected in four Polish cities to estimate the effective labour supply of Ukrainian immigrants in terms of hours worked and productivity adjusted labour hours. Paweł Strzelecki, Jakub Growiec and Robert Wyszyński found that the arrival of Ukrainian workers increased the effective labour supply in Poland by 0.8% per year. After accounting for this additional labour supply using the growth accounting method, they found that the contribution of Ukrainian workers was about 0.5 percentage points per year.

3. Popadynets, N., Polishchuk, O., Bilyk, R., Peretiatko, L., Yakymchuk, A., Zapukhlyak, V., Zastavnyy, A., & Turala, M. The review of trends and foreign direct investment estimates in Ukraine and Poland. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 2023, 45(2), 166–182.

The article considers foreign direct investment as a factor of economic growth. The work analyses dynamics of the main parameters of economic development in Poland and Ukraine. The authors analysed advantages of Poland in comparison with other countries in creating a mechanism for attracting foreign direct investment. Special attention is paid to the factors that influence the development of the investment environment in Ukraine. There is description of impact of military operations on investment opportunities not only in Ukraine but also in Poland. The authors described the experience of post-war recovery in the leading countries of the world. Nazariy Popadynets, Olena Polishchuk, Ruslana Bilyk, Liubov Peretiatko, Alina Yakymchuk, Vitaliy Zapukhlyak, Andriy Zastavnyy and Maciej Turala provided the priority sectors for investment in Ukraine and Poland in the near future and recommendations for improving the investment climate in Ukraine.

4. Olech A. The Role of Poland in the Ukrainian Conflict. Instytut Nowej Europy, 2021.

The author, Aleksander Olech, director of the European Security Programme at the Institute of New Europe, analyses whether Poland should help Ukraine during Russia's armed aggression and how Poland itself can benefit from it. It does not seem that Poland and Ukraine are cooperating on the same level as France and Germany, or the USA and Canada, but there are at least a few options under which ties between Poland and Ukraine can be strengthened. The author concluded that Poland should develop cooperation in both bilateral and regional forms, as well as in the global dimension, in order to strengthen the state's position as an important element of the international security system which also includes cooperation with Ukraine.

5. Wisła R., Nowosad A. Economic Transformation in Poland and Ukraine: National and Regional Perspectives. Taylor & Francis, 2020.

When Poland and Ukraine implemented reforms of their political, social and economic systems in the early 1990s, both countries were at a similar level of economic development (GDP of 9,500 USD per capita). However, there is growing gap between the economic development of Ukraine and Poland now and the authors assess the reasons of that. Article examines the course of events and assesses the effectiveness of systemic reforms both in the context of the economy as a whole and in individual regions. Professors Rafał Wisła and Andrzej Nowosad also analysed the consequences of the Ukrainian-Russian gas conflict of 2008-2009 and the Euromaidan events of 2013-2014 for the Ukrainian economy.

6.Stępka M., Mazurkiewicz A., Zubek M. Local Spoilers and Pathways to Reconciliation: The Polish Perspective on the Polish-Ukrainian Relations in the Borderlands. Politické vedy, 2019, 4: 8-32

Over the past three decades, Polish-Ukrainian reconciliation has become a structured and regular form of international dialogue dominated and controlled by central governments, which has simultaneously diminished the importance of the local perspective. However, it was at the regional level that Polish-Ukrainian tensions escalated, and local communities in the borderlands have always played a crucial role in interethnic relations. Therefore, this article examines the topic of Polish-Ukrainian reconciliation as seen by Polish borderland elites, highlighting three dimensions of reconciliation: encounters, relationships and innovations. Authors critically examine the intractable tensions between Poles and Ukrainians in the borderlands, exploring the contemporary dynamics of mistrust, constraints and historical grievances that are ever-present in the local Polish narrative and stand in the way of reconciliation. The role of European integration is seen as an important context and a double-edged sword in Polish-Ukrainian reconciliation. Maciej Stępka, Agata Mazurkiewicz and Marcin Zubek argue that it is very important to consider Polish-Ukrainian reconciliation not only at the state level, but also to take into account that without the involvement of the border areas and their perspective, the process is still on a rocky road.

7.Kuczabski A. Economic Efficiency of National Governments: Case Study of Poland and Ukraine. Journal of Geography, Politics and Society, 2021, 3: 30-40

The article proposes a new and unique approach to assessing the economic efficiency of national governments. The assessment is based on the gross free product per capita, which is the difference between GDP and the size of the government per capita. This method was used to analyse the situation in two post-communist states - Poland and Ukraine. The author, professor Aleksander Kuczabski, has studied their economic development in 2009-2019, and on the basis of the data obtained, has drawn conclusions about economic policy in both countries during this period.

8. Kwilinski A., Kharazishvili Y., Dźwigoł H., Liashenko V. Strategic European Integration Scenarios of Ukrainian and Polish Research, Education and Innovation Spaces. Virtual Economics, 2021, 4.2: 7-40.

Aleksy Kwilinski, Yurii M. Kharazishvili, Henryk Dźwigoł, Viacheslav Liashenko conducted a comprehensive study in the area of scientific and institutional support and comparison with the closest neighbour - Poland, in order to determine the current state and substantiate strategic scenarios for Ukraine's integration into the EU research, education and innovation area as a source of proactive sustainable innovation development. The scientific justification of strategic scenarios for the European integration of the research, education and innovation spaces of Ukraine and Poland is

based on the concept of sustainable development, which is based on applied systems theory, management theory and economic cybernetics and includes the stages of identification and strategizing.

9. Gylfason T., Hochreiter E. and Kowalski T. Different Choices, Divergent Paths: Poland and Ukraine. Verein" Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche"(wiiw), 2022.

Thorvaldur Gylfason, Eduard Hochreiter and Tadeusz Kowalski compare the economic growth trajectories of Poland and Ukraine since 1990 to try to understand to what extent the differences in growth rates can be explained by improvements in the efficiency of capital and other factors (intensive growth) rather than by simple capital accumulation (extensive growth). The article emphasises the role of qualitative factors such as education, governance and institutions. Authors analyse whether the prospect of EU and NATO membership has played a role and discuss the closely related histories of the two countries and note the striking differences between them, including different approaches to the EU and Russia, full or incomplete transition to market economies, democracy or anocracy, and different initial conditions. While Poland has experienced the shortest and mildest transformational recession in Central and Eastern Europe, Ukraine has been in a state of stagnation or decline since 1990. The authors analyse the reasons for this fact.

10. Heldak M., Kucher A., Stacherzak A., Kucher L. Structural transformations in agriculture in Poland and Ukraine: towards economic sustainability. Journal of Environmental Management and Tourism, 2019, 9.8: 1827-1841.

Maria Heldak, Anatolii Kucher, Agnieszka Stacherzak, Lesia Kucher analyse the topic of production volumes of certain types of agricultural products in Poland and Ukraine, and attempt to assess the development of the market in the context of the general characteristics of agricultural farms in these countries. In Poland, agricultural production is mainly carried out on individual farms (also called family or private farms). This applies to both livestock and crop production. In Ukraine, on the other hand, production takes place in agricultural enterprises and households, which are similarly distributed. Despite significant differences in the area of agricultural land in Ukraine and Poland, the Poland is characterised by a relatively high share of cereals and sugar beet production, while Ukraine is a leader in sunflower seed production (the second largest producer in the world), which is only a marginal crop in Poland.

ДОДАТОК Б

Анотація кваліфікаційної магістерської роботи

“Development of bilateral international economic relations between Ukraine and the Republic of Poland”

The work analyses the theoretical foundations of formation of international economic relations between individual countries. The role of Ukraine's European integration in the expansion of economic ties with Poland was identified. The author examined the legal framework for ensuring Ukrainian-Polish relations.

A separate part of the paper deals with the economic cooperation between Ukraine and Poland. The author analysed the state and dynamics of development of Ukrainian-Polish trade and investment relations, and determined the competitiveness of the economies of Ukraine and Poland in the context of the world market.

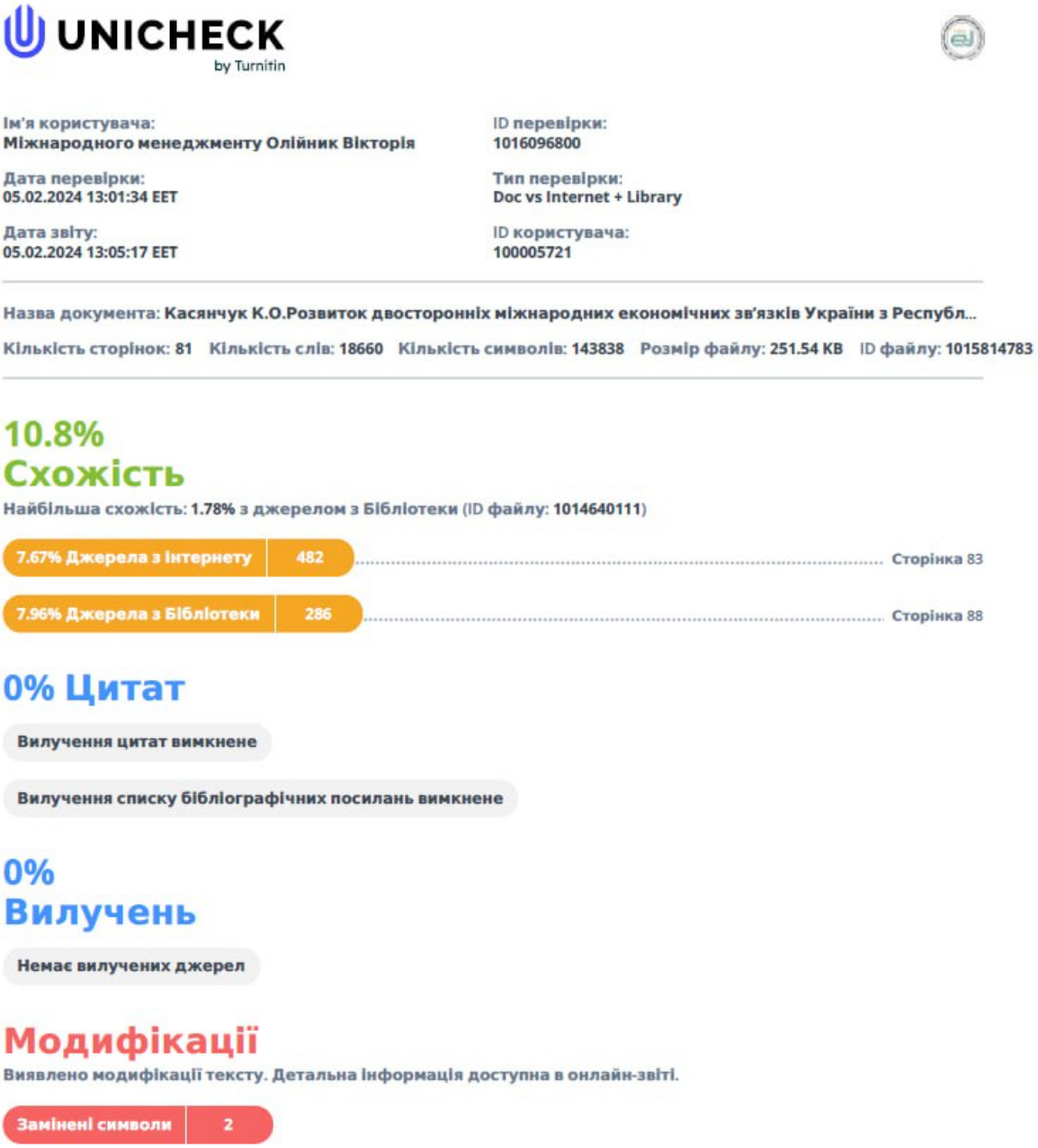
After conducting this research, the author came up with conclusion that Ukraine and Poland have great potential for further expansion of cooperation, which could strengthen the competitiveness of both countries in the world, but there are still certain problems in the bilateral economic landscape that need to be addressed.

On the basis of the work the author formulated prospects for further development of bilateral economic relations between Ukraine and Poland.

Key words: Ukraine, Poland, international economic relations, economic cooperation, Polish-Ukrainian relations.

Year: 2024

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

UNICHECK
by Turnitin

Ім'я користувача:
Міжнародного менеджменту Олійник Вікторія

ID перевірки:
1016096800

Дата перевірки:
05.02.2024 13:01:34 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
05.02.2024 13:05:17 EET

ID користувача:
100005721

Назва документа: Касянчук К.О.Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків України з Республ...

Кількість сторінок: 81 Кількість слів: 18660 Кількість символів: 143838 Розмір файлу: 251.54 KB ID файлу: 1015814783

10.8%
Схожість

Найбільша схожість: 1.78% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1014640111)

7.67% Джерела з Інтернету 482 ..... Сторінка 83

7.96% Джерела з Бібліотеки 286 ..... Сторінка 88

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 2

Копія тез доповіді/статті

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
студентської науково-практичної Інтернет-конференції

м. Київ
23 листопада 2023 р.

КНЕУ КИЇВ 2023

Тенденції розвитку світового ринку металургійної продукції
Маслов К.О. 219
Характеристика та аналіз міжнародного ринку нафти
Добридень Д.Р. 223
Стратегія виходу українського підприємства на зарубіжний товарний ринок
Левченко С.Т. 227
Розвиток фінансового ринку України в сучасних реаліях функціонування світового фінансового ринку
Чухно К.С. 230
Глобальні фінансові інститути у світовій інституційно-регуляторній системі
Кухар А.О. 233
Міжнародний вимір відновлення економіки України
Загірняк А.С. 236
Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах глобалізації
Іванченко О.Ю. 239
Штучний інтелект в системі управління підприємством
Касянчук К.О. 242
Розвиток двосторонніх міжнародних економічних зв'язків україни з Республікою Польща
Конончук О.В. 247
Управління проєктами по SCRUM: сучасні підходи та інструменти
Назарець Я.С. 250
Особливості системи управління персоналом SAMSUNG ELECTRONICS в контексті корейської культури
Романов А.В. 253
Міжнародні компанії у відновленні економіки України
Пачкаєва К.Д. 255
Управління рекламною діяльністю в міжнародному бізнесі
Подколзін М.О. 258
Концептуальні засади організації маркетинг-менеджменту в системі управління компанією
Ртіщев М.Є. 261
Процедура реєстрації прав інтелектуальної власності у контексті міжнародних стандартів та її проблематика
Борецький Д.Ю. 265
Теоретичні аспекти управління рекламною діяльністю в міжнародному бізнесі
Сафсаф Ф.Р. 268
Сучасний стан ринку логістичних послуг в Україні
Кошовий О.В. 271
Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності продукції українських підприємств
Fetman V.F. 274
Effectiveness And Problems Of International Companies Functioning In Ukraine: The Coca-Cola Case
Voitko I.Y. 276
Ways Of Increasing The Competitiveness Of Ukrainian Producers On The World Market
Ткачук А.В. 278
Управління розвитком персоналу міжнародних корпорацій (на прикладі компанії APPLE)
Veronika Tumasova 283

бізнес-середовища, що адаптується до змін у внутрішньому та зовнішньому ареалах, щоб найкращим чином відповідати вимогам сучасного ринку. Підсумовуючи зазначимо, що впровадження ШІ є стратегічною необхідністю для сучасних підприємств, орієнтованих на досягнення високих показників продуктивності та стійкості в умовах постійної динамізації бізнес-середовища та економічної турбулентності.

Список літератури:

1. Вербівська, Л. В. (2023). Застосування інструментів штучного інтелекту при управлінні конкурентоспроможністю підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій.* Серія: економіка та управління, (10). URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-04-06

2. Семененко, Ю. (2023). Роль штучного інтелекту як фактору впливу на ефективність діяльності компанії. *Modern Engineering and Innovative Technologies*, *2*(27-02), 52–60.

Касянчук К.О.

РОЗВИТОК ДВОСТОРОННІХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ З РЕСПУБЛІКОЮ ПОЛЬЩА

Сьогодні внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну, увага світової громадськості звернена не тільки до України, але і до всіх учасників врегулювання кризи. Серед останніх варто особливо відзначити Польщу, яка завжди брала активну участь у долі України. Тому, аналізуючи польсько-українські відносини, варто приділити увагу сучасному стану економічної взаємодії цих країн. [1, с.120].

Сучасні польсько-українські економічні відносини обумовлені багатьма факторами, насамперед необхідністю спільного забезпечення безпеки, розвитку торговельно-економічних зв'язків, вирішення проблеми економічної міграції, військового та транскордонного співробітництва. Від співпраці з Польщею багато в чому залежить членство України в ЄС і НАТО, розвиток її торговельно-економічних зв'язків [7].

З 2000 р. Польща займає одне з перших місць у списку зовнішньоторговельних партнерів України, яку польські економісти розглядали в якості доступного ринку збуту своїх товарів і послуг, усвідомлюючи, що тільки ефективні економічні зв'язки можуть стати запорукою нормалізації польсько-українських відносин. Економічне співробітництво Польщі з Україною в останні вісім років розвивалося не надто швидкими темпами. За своїми основними макроекономічними показниками в цей період Україна значно відставала від Польщі, що пов'язано з їх різними стартовими можливостями в постсоціалістичний період. Значну роль у розвитку економіки Польщі зіграло її членство в Європейському Союзі, завдяки якому вона стала частиною інтегрованої європейської господарської системи і з 2004 по 2023 рр. отримала фінансові субсидії в розмірі понад 237,8 млрд дол. США [6, с.12].

Водночас Україна в кризових умовах постійно залучала в національну економіку зовнішні запозичення. В результаті цих факторів Польща придбала рейтинг розвиненої країни, а Україна залишилася в групі країн, що розвиваються, займаючи за даними Світового банку за показниками ВВП в розрахунку на душу населення останнє місце в Європі з показником 4,534 дол. США, в той час як у Польщі цей показник дорівнює 18,321.3 дол. США [9].

Важливою основою для двостороннього співробітництва були енергетика і стратегічна сировина (нафта і природний газ), що викликано «дерусифікацією економіки» обох країн і відмовою від російських енергоресурсів. За видобутком вугілля Україна, що вважалася раніше одним з головних його постачальників на світовий ринок, відстала сьогодні від Польщі більш ніж в 6 разів. Станом на 2022 рік видобуток вугілля України становив 16,5 млн тонн, в той же час як у Польщі цей показник дорівнює 107,5 млн тонн. Навіть якщо брати до уваги об'єктивні обставини і ситуацію,

в якій перебуває Україна, Польща ще в 2013 році мала показники двічі більші, ніж Україна [8, с.39].

Економічному успіху Польщі сприяли багато інших факторів, зокрема, збільшення реального сектора і зменшення сфери послуг, переважний розвиток промислового виробництва, середнього і малого бізнесу, консервативність банківської системи, підвищення рівня конкуренції товарів і послуг. Польща відносно швидко здійснила економічну лібералізацію та інтегрувалася у світову економіку шляхом розширення міжнародної торгівлі, руху капіталу та робочої сили.

Україна подібних заходів не вжила і не до кінця провела необхідні структурні ринкові перетворення. За даними Державної статистики України, частка країн ЄС в українському експорті в 2021 р. склала 39,8%, в імпорті – 40,1%, в т. ч. частка Польщі – 8% і 6,9% відповідно. Разом із зростанням обсягів експортно-імпортних операцій, імпорт на Україні в останні роки постійно випереджав експорт, тому торговий баланс був негативним. Структура товарообігу України складалася з польського експорту залізничних локомотивів, продукції хімічної промисловості, сирої нафти, пластмаси, котлів та обладнання, продуктів харчування (овочі, м'ясо), виробів з дерева та паперу, а українського до Польщі – металургійної продукції, залізної руди, чорних металів, деревини, продуктів харчування, мінеральних добрив [3]. Згідно з інформацією посольства України в Республіці Польща, обсяг товарообігу між двома країнами в 2021 р. з урахуванням послуг досяг рекордного рівня – 11 млрд дол. США і українська економіка вперше зафіксувала позитивне сальдо в торгівлі з Варшавою. На початку 2022 р. Польща стала другим після Китаю торговим партнером України та увійшла до п'ятірки найбільших імпортерів української агропромислової продукції [4].

Під час польсько-українських міжурядових консультацій 1 червня 2022 р. у Києві сторони підписали договір про економічне співробітництво у сфері

інструментів підтримки торгівлі двох країн. Дана угода спрямована на розвиток двосторонньої торгівлі, збільшення експорту та імпорту. Вона встановлює відкритість торгового співробітництва, передбачає взаємне усунення торгових бар'єрів і обмежень у міжнародних розрахунках, визначає інструменти страхування поставок товарів. Польща також розглядала в якості свого пріоритетного завдання надання Україні допомоги у збільшенні українського експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції на світові ринки, імпорту нею товарів першої необхідності. Польський уряд зацікавлений у безпосередній участі своєї країни у відновленні України, в першу чергу її виробничих потужностей, що передбачає доступ поляків до освоєння великих західних кредитів [4].

Таким чином, основою польсько-українських відносин є торговельно-економічне співробітництво, яке хоч і розвивається, все ще вимагає створення необхідної законодавчої бази для більш ефективної співпраці. Реально його можна розвивати тільки в мирних умовах і на основі двосторонніх домовленостей в економічній і зовнішньоторговельній сферах, які могли б стимулювати зростання товарообігу між країнами, підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг за рахунок застосування високих технологій.

Список літератури:

1. Андрушків Б. М., Дейнега І., Владимир О.М., Павликівська О.І., Решетник В. Політичні реверанси з історико-претензійним забарвленням: Польща – Україна – Світова Спільнота. Галицький економічний вісник. 2018. № 1. С. 119-132.

2. Андрушків Б., Погайдак О., Кирич Н., Решетник В., Паляниця В. Взаємовідносини Україна – Польща – Росія в умовах гібридного міждержавного протистояння (Аналітика історичних поглядів на духовний, політичний та соціально-економічний розвиток добросусідських,

міждержавних відносин в умовах суспільної нестабільності). Соціально-економічні проблеми і держава. 2018. Вип. 2. С. 160–178.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.ukrstat.gov.ua/. (дата звернення: 13.11.2023).

4. Посольство України в Республіці Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo. (дата звернення: 13.11.2023).

5. Чеботарьов Є. В., Чеботарьов В. А. Польща, Литва, Україна: національні ділові культури як детермінанта інтеграції на європейських і світових ринках. Галицький економічний вісник. 2020. № 2. С. 279–288.

6. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, Witold M. Orłowski, Walenty Poczta, Robert Azembski Polska w Unii Europejskiej. Bilans korzyści. 2023. С. 7 – 22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: http://przyjaznykraj.pl/wp-content/uploads/2023/10/Raport_Polska-w-UE_Fundacja-Przyjazny-Kraj_QT_06102023.pdf. (дата звернення: 13.11.2023).

7. Koval N. Jaka przyszłość czeka relacje polskoukraińskie oprócz historycznych sprzeczek? Perspektywa polska. 2018. URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/perspektywa_polsko-ukrainska.pdf. (дата звернення: 13.11.2023).

8. The Energy Institute Statistical Review of World Energy С. 39 – 42. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://www.energyinst.org/__data/assets/pdf_file/0004/1055542/EI_Stat_Review_PDF_single_3.pdf. (дата звернення: 13.11.2023).

9. World Bank Open Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://data.worldbank.org. (дата звернення: 13.11.2023).